

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan zvečer, izjemni nedelje in praznike.

Iskrati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin., za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, prtljčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1	7—	1	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadesno frankovane. Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Program nove vlade.

(Naš urednik se je danes razgovarjal s predsednikom Demokratske zajednice gosp. poslancem Ribnikarjem, ki se čudi nekaj dni v Ljubljani, o sestavi in o programu nove vlade. Gosp. poslanec Ribnikar je izjavil sledeče):

Kaj je pravi razlog, zakaj se ni storila koncentracijska vlada z radikali?

Pri pogajanjih za sestavo nove vlade je šla Demokratska zajednica v svoj popustljivosti do skrajnosti. Demokratska zajednica je sicer največja stranka v našem parlamentu, ker šteje 115 članov, vendar ni pri pogajanjih nikdar operirala s svojo številno premočjo. V prvi vrsti so stala stvarna in načelna vprašanja. V izjavah napram drugim strankam smo vedno naglašali, da nam ne gre za osebe, ampak samo za stvar. V četrtek, ko se je izvršil zadnji poskus sporazuma z Jugoslovanskim klubom (dr. Korošec) in z Narodnim klubom, je Demokratska zajednica pisмено izjavila, da je pripravljena napraviti radikalnem napraviti kompromis v tem smislu, d bi prišel portfelj za notranje stvari v druge roke in ne v Pribičevićeve. Kljub temu pa so bila nasprotstva nepremostljiva, ker so radikali zahtevali, da se agrarna reforma spravi z dnevnega reda ali pa vsaj, da se bistveno spremeni ter da se dosedanja notranja politika bistveno predrugači. Radikali so hoteli spraviti pogajanja v smer, da bi vsakdo, ki ni bil natančno poučen, mislil, da gre Demokratski zajednici za osebe. Za temi osebnimi vprašanji pa so se skrivale pri radikalcih stvarne difference. Ostale grupe, Jugoslovanski klub, Narodni klub in druge male grupe, so te taktiki očitno nasledile ter ostale v slepi ulici. Ker so se zaleteli, niso mogli več nazaj.

Kaj pa je bil notranji vzrok krize?

Protiv je v svoji izjavi povedal, da je vzrok krize imenovanje diakovskega nadbiskupa. Pribiti na moramo, da je bil to samo neposredni povod in da so vzroki drugi. Pod Protičevim vodstvom je bila državna uprava jako počasna in ni dohajala svojim vsakdanjim poslom. Delo je na vseh koncih in krajih zastajalo, akti so se kupili, tako je na pr. v finančnem ministrstvu se približno 30 tisoč aktov še neprotokoliranih in 70.000 aktov nerešenih! Nedelavnost v finančnem ministrstvu je zavirala delovanje tudi v drugih resorih, tako da je prišel ves državni aparat s pravega tira in da ni mogel iti naprej. Državna uprava se je vedno bolj bližala svojemu propadu. Videlo na se je čim dalje bolj jasno, da je pod vodstvom Protiča in z ministrom Ninčičem nemogoče v tem ministrstvu izboljšati razmere in postaviti državno upravo na zdravo podlago. Razven tega so nastali med Demokratsko zajednico in posebno radikalno skupino na-

čelna nasprotstva glede agrarne reforme, glede valutnega vprašanja, glede čistjenja nesposobnih in nesolidnih elementov iz državnega ustroja in drugih važnih vprašanj. Ker se niso mogli radikalci prilagoditi modernijem nazorom in ljudskim potrebam, je moralo priti do krize.

Kako je prišlo do sestave novega kabineta?

Regent Aleksander je poveril nalogo za sestavo novega kabineta Demokratski zajednici v osebi gosp. Ljube Davidoviča in s tem je prišla iavnost do prepričanja, da se hoče ravnati krona točno po parlamentarnih običajih in da je torej bilo v vsakem slučaju treba upoštevati, da se mora dati to poverilo Demokratski zajednici, ki je najočnejša stranka v parlamentu. Zdi se mi, da se ni treba baviti s podrobnim tekom pogajanj disigniranega ministrskega predsednika Davidoviča, ker je to že itak znano. Ko je prišel Lj. Davidovič kot zastopnik Demokratske zajednice do prepričanja, da z radikali kakor tudi s strankami, ki so se odločile, da so ž nima solidarne, ni mogoče sestaviti koncentracijske ali vsaj koalicijske vlade, vršila so se pogajanja med nami in socialnimi demokrati, ki so imela popoln uspeh. Nova vlada se bo torej oprla na najširše demokratske sloje naroda, na kmeta, obrtnika in delavca. Njeno delo bo posvečeno sicer splošnemu procvitu in napredku države, vendar pa se bo morala ozirati zlasti na potrebe zgoraj naštetih širokih plasti naroda.

Kako smer ima program nove vlade?

Glavna smer programa nove vlade je ta, da hoče naprositi parlament, naj ji da to, kar država nujno in neodložljivo potrebuje. Program nove vlade nima najmanjšega strankarskega značaja. Naša država potrebuje med drugimi nujne ekonomske reforme, ki se morajo takoj izvesti, ker drugače bo trpel ves narod ogromno škodo. Vsak dan zakasnenja pomeni izgubo nešteti milijonov narodnega gospodarstva. V tej smeri se bo gibal delovanje nove vlade.

Katere so glavne točke programa?

V zunanje-političnem oziru moramo likvidirati vojno, to je, moramo skleniti mirovno pogodbo z Nemško Avstrijo, Madžarsko, Bolgarijo itd. Nadalje se moramo sporazumeti z našimi zavezniki glede medsebojnih odnosov. V zvezi s tem problemom se bo nova vlada bavila z demobilizacijo. Ravnotraj so mi telefonično sporočili iz Beograda, da se hoče tretji poziv takoj odpušiti iz vojaške službe. To bi bil prvi konkretni pojav, s katerim je naša vlada pokazala, da hoče resno delovati v prid in blagor naroda.

V srbski armadi je služilo, kakor tudi drugod, med vojno nekaj deset tisoč dobrovoljcev. Ti morajo dobiti nagrado za svoje požrtvovalno delo. Tudi vprašanje o preskrbi invalidov hoče

vlada resno premotivirati in takoj od pomoči najhujši bedi.

V notranje-političnih stvareh se bo vlada bavila v najkrajšem času z občinskimi volitvami. Za občine se hoče predložiti splošna, enaka in tajna volilna pravica s proporcem, tako da pridejo tudi v občinah vsi politični in ekonomski momenti do veljave. Novi volilni red za konstituantno je že kolikor toliko dodelan in v jesenskem zasedanju Narodnega predstavništva pride med prvimi na dnevni red. Glede tiska in zborovanja hoče vlada uveljaviti najbolj svobodni režim ter je odločena, da odpravi vse pogreške prejšnje vlade in da da vse mogoče svobode govora, sestankov itd., kolikor je to združljivo z eksistenco podlago države.

Gospodarski program nove vlade je, kakor je javnosti že itak več ali manj znano, jako obširen. V valutnem oziru je prišlo do spoznanja, da je definitivna ureditve neizvršljiva, pač pa da je neobhodno potrebno, da se odstrani iz prometa avstrijska krona. V carinskem oziru se hoče zasledovati zaščitna carinska politika za industrijske panoge, ki se pri nas morejo razvijati. Za produkcijo ljudskih potrebščin, kakor za obleko, perilo itd., pa se mora carina odstraniti, ravnotako tudi za produktivna sredstva, kakor stroje itd.

Izvoz in uvoz bo igral v bodoče, posebno na jesen, veliko vlogo, ker hoče vlada z izvozom izboljšati našo valutno in devizno politiko. Namerava se importirati z državnimi sredstvi ali vsaj pod državno kontrolo blago, katerega rabi naš kmet, delavec in obrtnik, ter uradnik, to je, posebno priprista obleka, perilo in ako bo treba, obuvanje. Te stvari morajo nepremožni sloji dobiti za jako nizke cene. Tudi v vprašanju o prehrani se nam obetajo boljše časi. Nadalje se hoče vlada baviti z vprašanjem uvoza sladkorja, petroleja in soli, tako, da bomo imeli tudi tu ljudske potrebščine uzgodovljene.

Vlada ima še druge načrte za zboljšanje naših gospodarskih prilik, zdi se mi pa, da bi bilo preobširno, ako bi se sedaj bavil s posrednimi vprašanji v okvirju tega razgovora. Vlada hoče pri prvi priliki stopiti pred parlament in zahtevati od strank, da jej dajo priliko za uresničenje tega obširnega programa. Stranke, ki so odklonile sodelovanje vlade, imajo patriotsko dolžnost dati vladi to priliko. Po mojem mnenju je tudi strankam, ki so sedaj izven vlade, vedno odprta pot sodelovanja v vladi, ker novi kabinet noče biti strankarska vlada, nego vlada energičnega dela za ureditev državnih interesov in vseh onih vprašanj, ki so sedaj ostala že predolgo časa nerešena.

Narodni tabor v Prekmurju.

Belatinci, 17. avgusta.

Zopet se je uvrstil biser naših tal v območje naše Jugoslavije. Prekmurje je naše — naša zopet krv onstran Mure. Iztrgane so rodovitne poljane iz požidovljenih rok odurne Madžarske. Zopet ima del našega naroda prost zrak, v prostem delu je najsevernejši del naših poljan, zopet svobodno poje vesela slovenska prekmurska duša svojo slovensko pesem. Prva nedelja v svobodnih Belatincih onstran Mure! Iz sosednih vaseh je pridrvelo okrog 12.000, reci dvanajst tisoč naših sto in sto let zatiranih — svojega jezika, šol in uradov popolnoma oropanih Slovencev, da se veselo svojega osvobodjenja, da prvikrat lahko svobodno govorijo, se veselijo in pojejo v miji, klub vsem zatiranju ohranjeni govornici.

V slehernem obrazu čital si nekaj velikega in lepega — kakor oddih od tisočletne more, ki je tlačila ta ubogi slovenski rod. In oči so žarele tem tisočem in tisočem, ko je po cesti iz Ljutomer prikorakal Murski Sokol, da se skupno z brati onstran Mure veselijo oprostivne iz tisočletnega suženjstva.

Lep dan je bil — ta prvi ljudski tabor v Prekmurju. Ob cesti iz Sobote se je zbirala šolska mladina, čakali so okrašenj vozovi, valovili so tisoči, da pospremio v Belatince svoje goste — poveljnika dravskega odreda, podpukovnika Uzorinaca, civilnega komisarja dr. Lainsiča, višjega poštnega ravnatelja dr. Debeljaka ter vse druge došle. Od tod korakala je množica po glavnih ulicah pred župno cerkev, kjer se je vršila na prostem pred cerkvijo slavnost s pridigo in slovesno mašo. Pridigal je prof. dr. Kovačič iz Maribora ter z vso svojo zgovornostjo prav srečno vplel v pridigo pomen današnjega dneva. Po cerkveni slavnosti se je vršil tabor, katerega je vodil jako spretno prekmurski legionar, dijak Godina. V uvodnih besedah se je spomnil vseh, kateri so si v desetmesečni upa žalošni polni dobi za Prekmurje stekli za slug, profesorja dr. Kovačiča in vseh drugih. Posebno ljubo se je spominjal sokolske legije, ki je mesce in mesce stala ob meji Prekmurja ter čakala prilike, da zamore vkorakati v Prekmurje in kateri so se priključili tudi mladi prekmurski legionarji. Govorili so podpukovnik Uzorinac, dr. Lainsič, dr. Kovačič, Viktor Kukovec, Vahtar v imenu primorskih beguncev in Sokolstva, župnik Klek in podporočnik legionarjev — Sokolov. Živahno so bili akklamirani vsi govorniki, posebno pa še dr. Lainsič, ki je spominjal našega v delu za ujedinjenje osivelega kralja Petra ter njegovega prestolonaslednika. V imenu Kmečke Zveze (SLS) je na-

stopil nadrevizor Pušenjak, kateri je hotel nekako vzeti v zakup takoj celo Prekmurje, medtem ko so se pristaji druge stranke vzdrževale vseh agitacij v prid svoje stranke ter v veselju nad ujedinjenjem niso hoteli sejati že v prvih momentih strankarskega spora, dočim se po poročilih mudri Pušenjak že tri dni v Prekmurju. Ne vemo, kdo da je imel interes na tem, da so mariborski in ljubljanski listi poročali, da se vrši tabor v Radgoni, dočim so bili gotovi krogi natančno poučeni, da se vrši v Belatincih — imelo je pa to posledico, da so med drugim član Narodnega predstavništva, prof. Voglar, ter poročevalec dopisnega urada zamogel priti šele k zaključku te za prekmurske Slovence, naše najmlajše brate, najslovesnejše manifestacije za ujedinjenje.

Sokolski zlet v Kočevju.

Sokolska župa Ljubljana I. je priredila v nedeljo 17. t. m. po prestatku 6 let zopet svoj V. župni zlet in tokrat v Kočevje. To priliko je porabilo tudi pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“, da priredi v tem delu naše slovenske zemlje, kjer doslej še ni bilo čuti slovenske pesmi na tako izbranem koncertu, da priredi svoj veliki koncert ter pokaže našim rojakom, ki so prisiljeni živeti v najhujših stikih z v Kočevju naseljenimi Nemci milino naše jugoslovanske glasbe.

Že v soboto 16. t. m. popoldne so se odpeljali vsi tekmovalci in tekmovalke, kakor tudi vsi razsodniki v Kočevje. V nedeljo ob 5 uri 19 min. odpeljal je iz Ljubljane prvi poseben vlak, kateremu je sledil po 10 minutah še drugi z velikim številom članov in članic, gojenk in gojencev župnih društev, obenem pa z velikim številom udeležnikov drugih sokolskih društev ter nebroj občinstva. Oba vlaka sta bila sijajno dekorirana z zelenjem in zastavicami. Med vožnjo pa je občinstvo na vseh večjih postajah prirejalo izletnikom ovacije in povsod so se pridruževali novi roji občinstva. Ob 10 uri dopoldne je dospel prvi poseben vlak v Kočevje, kjer so se podali radi pozne ure izletniki takoj na telovadišče. Že ob 6 uri zjutraj se je pričela na telovadišču tekma, katere se je udeležilo 20 članic in nad 60 članov, društev včlanjenih v župi Ljubljana I. Kot razsodniki so fungirali funkcionarji ljubljanske, gorenjske in župe Ljubljana I. Razsodniki so postopali kolikor možno strogo. Ob pol 11. dopoldne pričela se je na telovadišču skušnja za popoldanski nastop. Kot prvi je nastopil šolski naraščaj 121 po številu s 4 prostimi vajami pod vodstvom brata Primožiča. Sledile so ženske proste vaje, katere je izvajalo 83 članic pod vodstvom brata Slapni-

LISTEK.

Šole in druge razmere ogrskih Slovencev pred c. 50 leti. *)

Število ogrskih Slovencev je okoli 55.000. Spadajo pod tri okraje: sv. Gothart, Soboto in Doljno Lendovo, stanovanje v stotriinpetdeset čisto slovenskih, in nekaterih pomešanih vesnicah železnogradske in salaške županije. Nad 40.000 jih je katoličanih, razdeljenih v osemnajst far ali plebanij in tri dekanije; drugi so luterani, — edini slovenske krvi, — razdeljeni v četrty plebanije. Pri vsaki fari so dosihmal šole imeli in zraven životarilo je še pet občinskih šol.

Šole katoličanov bile so v Gornji Lendovi, Nedelji, Cankovi, Martijancih, Soboti, Pertoči, Pečarčevih, Tišini, pri sv. Jurji in sv. Bedeniki; v Doljem Siniku, Gornjem Siniku, v Dolencih, Štefanovcih; v Bogojini, Turni-

šču, Belatincih, Crenslavcih; slednjič (občinske) v Adrijancih, Izakovcih, v Bistrici, Gomilici, Poljani.

Šole luteranov so pri njih molitvenicah v Pučincih, Bodoncih, Križevcih in Petrovcih.

Oziroma šol katoličkov poročajo šematizem vladikovine Sabarije, da obiskuje osemnajst farnih in 5 občinskih šol skupaj 3200 slovenskih otrok, — tedaj nad 1000 prebivalcev osemdeset šol, — gotovo za polovico premalo. Le tri šole, v Soboti, Cankovi in Belatincih imele so po dva učitelja, druge po enega. Tretjina jih je Stajercer, ktere je skrb za vsakdanje kruhek gnala čez Muro; med drugimi je par Madjarov, ki le za silo lomijo slovensko. Stan luteranskih šol je še slabši. — To je pregled dosedanjih šol. A vlada namerava vpeljati v teh slovenskih pokrajinah precej novih šol, brez ozira na veroizpovedanje. V kratkem se bo začela nova štiriinrazredna šola v središču Prekmurcev — v Soboti; potem občinske šole v Kuzmici, Bakovcih, Grincih, Gnjčancih, Tešanovcih, Seli, Tokovcih, Vuči gomili, Andrejcih, Slaveci, Vidoncih, Čepcih in Markovcih. — Ako se tedaj namerava vladina vresničiti, dobijo Prekmurci k sedanjim 27im šolam še 14 novih, skupaj po takem 41 šol.

Treba je zdaj, izreči se nekatere misli o šolah in šolstvu ogrskih Slovencev. Zdi se mi ti naši bratje podobni Robinsonu, preganemu po sovražnem viharju na neznan otok. Zapuščen in zanemaren, so od vsega sveta, njihov položaj da se povedati z besedami: hlapčevstvo, revšina, nevednost. Ni ga, rekel bi, rodoljuba med njimi, ki bi vzvišen po izobraženju in pogumnosti deloval za njih napredek v omiki in blagostanju.

Kaj bi se dalo tedaj o njih šolstvu veselega reči? Se hujše, ko na Stajerce in Korošce nemčurstvo, pritiska na njih ošabno madjarstvo. Izrecimo sodbo le o nekaterih glavnih napakah.

Prva in glavna napaka je dosihdob bila pri vladi, ktera je imela oči le za višje in srednje, a ne za ljudske šole, dasti so podlaga onih: vladina skrb je šla k večjemu na to, rabiti šole za dekloracijo potujčenju naroda — in k zaviranju narodne zavesti. Ona je zakrivila z večem vse sledeče napake, kterih

druga je bila pri učiteljih. V oddaljenem Sombotelju imeli so pripravnišče vsi narodi te vladikovine: Slovenci, Hrvatje, Nemci in Madjari, se vé da le v barbarski madjarščini in po madjarskem koptu. Kar se jim je

tukaj vcepalo, bilo je dosti premalo, in še to enostransko; od tod njih nadutost tujega, narodu neprijaznega duha. Ni tudi ne svetna, ne duhovna oblast skrbela, odgostiti si učiteljev v primerem številu, in šole hiral so že od nekada na tem pomanjkanju. Kako bi mogel človek v župnijah, ki štejejo po več tisoč prebivalcev, eden sam opravljati — zraven službe organista in cerkovnika — v redu prevažni posel učiteljstva? Misliti bi, da bo vlada sedaj, ako jej je mar za povzdigo narodove omike, najprej priskrbel na stare že obstoječe šole dobro izobraženih učiteljev in to v zadostnem številu — toda žalostna zmota! Gre poprej štirinajst novih šol staviti — in nima za nje drugega učitelja. Bojimo se, da namerava privabiti, ker slovenskih ni, trdih Madjarov sem. — In tako bi narod v prihodnje čakali še slabši dnevi od preteklih.

Tretja napaka so knjige. Oziroma toh smemo reči, da še svet večje abotnosti videl ni od one, ki se godi pri Prekmurcih. Vaja so oni krepke slovenske lipe, — ljudje so naše krvi in naše govornice, slišijo tedaj duševni zakladi našega naroda nima kakor nam, pravico imajo po Bogu — po naravi — po zdravi pameti do vsega našega slovstva in naših knji; in pre-

malu število jih tudi je, da bi si kedaj zamogli svoje slovstvo priskrbeli. Toda ošabni Madjari in odpadniki stavijo med nami in njimi kitajski zid, — prepovedajo jim naše šolske knjige, prepovedajo jim v našem pravopisu in v pravilni slovenski tiskane knjige rabiti; dali so jim marveč nekaj malo šolskih in molitvenih knjig v ogrsko-slovenskem narečju — in (čutili) v madjarskem pravopisu v roke, — in te so vsa njihova literatura; — čez te njih vednost segati ne sme!

Eno knjigo, ktero se je drznul Stajarec G. Murkovič, edin rodoljubljen in vro izobražen učitelj (v Belatincih) spisati v pravilni pisavi, pregnali so Madjari in izdajice pokveke hitro iz šole. In take — v Evropi edine — neumnosti in v neobupno krivice delajo se zgolj v strahopetljivosti pred panslavizmom! V vsakem našem abecedniku, v vsaki Mohorjevi in Matični knjigi tiči krdo Rusov! Nebi se človek, ktereza luna ne trka, takim slepim otročjim domišljijam smejal? — Q mi vemo, kam vi merite; odtrgati nam zdravo vejo želite — to da spodletelo vam bo!

Cetrta napaka bil je dosihdob nerad pri šolah. Malokdo pošiljal je dečo čez dve leti v nje, mnogi le po zimi;

*) Po »Slovenskem učitelju« I. 1873, ki ga je (5 letnikov) izdal I. Lapajne, takrat (1873—1877) nadučitelj v Ljutomeru.

čarja. Nastopilo je na to 108 gojencev obrtnega naraščaja, ki so izvedli štiri skupine, katere so izvedli pod vodstvom brata Primožica. Ljubek je bil nastop 81 gojenk šolskega naraščaja, ki so izvajale 4 proste vaje pod vodstvom brata Slapničarja. Sledile so župne proste vaje članov za leto 1919. Izvajalo je 120 bratov 4 proste vaje pod vodstvom župnega načelnika brata Stane Vidmarja. 19 članic Sokola I. je izvajalo proste vaje za leto 1919 pod vodstvom brata Slapničarja. Končno je nastopilo 18 članic in 12 članov Sokola II. z dvema kombiniranimi prostima vajama pod vodstvom načelnika brata Paulina. S tem je bil dopoldanski spored izčrpan, razvil se je obhod na čelu mu konjenica za njo pa Ljubljanski Zvon z zastavo, vojaška godba, zastava ljubljanskega Sokola, Sokola v Ribnici in Sokola na Vrhniki. Tem zastavam so sledile deputacije zunanjih društev in sicer deputacija Saveza jugoslovanskega sokolstva, Slovenske Sokolske Zveze, Ljubljanskega Sokola, vrhniškega in šišenskega Sokola, na to pa vsa društva včlanjena v župi Ljubljana I. in sicer: Sokol I., Sokol II., Sokol Štepanja vas, Sokol Moste, Sokol St. Vid, Sokol Litija, Šmartno, Sokol Kamnik, Sokol Ribnica, Sokol Sodražica, Sokol Velike Lašče, Sokol D. M. v Polju, Sokol Kočevje in bratje iz Višnje gore. Poleg članov in članic teh društev udeležilo se je tega impozantnega obhoda tudi nebroj gojencev in gojenk, bodisi šolskega, bodisi obrtnega naraščaja teh društev. Velika obnova se je pomikal ob zvokih vpaške godbe po ulicah nekdanjega zagrozenega nem. Kočevja, ne da bi se upal kateri izmed teh bivših junakov moliti mir in red. Na glavnem trgu se je sprevod ustavil, na kar je nagovoril zbrano občinstvo in Sokolstvo starosta kočevskega Sokola brat dr. Rajh. Pozdravil je izletniške povdarjajoče važnost sokolske ideje, ki je strla stari avstrijski režim, ter nas privlekel v okrilje enotne svobodne Jugoslavije. Zahvalil se je župnemu predsedstvu za dobro uspeh izlet, ki bo služil kočevskemu Sokolu v vzgled in spodbudo. Obenem se je zahvalil pa tudi »Ljubljanskemu Zvonu« za poset in nameravano prireditve. V imenu »Ljubljanskega Zvona« odzval se je pozdravu predsednik dr. Švigelj povdarjajoč skupne kulturne težnje Sokolstva in pevskih društev. Obljubil je, da bo v bodoče društvo »Ljubljanski Zvon« sodelovalo roko v roki s Sokolstvom in procvit in prospeh naše mlade domovine. V imenu župe Ljubljana I. se je odzval pozdravu starosta brat dr. Pestotnik. Omenjal je važnost sokolske vzgoje za narod ter se obenem spominjal tudi ustanovitelja Sokolstva Tyrša. Njegov govor prinesemo v eni prihodnjih števil. Pevec »Ljubljanskega Zvona« so zapeli na to še »Lepo našo domovino«, katero je poslušala zbrana večstočlana množica odkritih glav. V imenu narodnega ženstva kočevskega je pozdravila zbrane brate in sestre ter vse ki so politeli v metropoli kočevskega okraja ga. Ogrinova. Vsem izvajanjem govornikov, kakor tudi pesmi »Ljubljanskega Zvona« je sledilo velikansko navdušenje. Spreved se je na to razšel in po raznih gostilnah je sledil obed posetnikov.

Ob 3 uri popoldne je priredil Ljubljanski Zvon koncert v dvorani hotela »Trst«, ki je nad vse sijajno uspel. Na sporedu so bile sledeče pesmi: »Koroške narodne«, Što čutiš in »Vasovalec« za moški zbor, Mokranjčev »Kozar« za mešani zbor in Adamičev »Mlad junak« za veliki mešani zbor. Vsem tem izbornim izvajanjem točkam je sledilo velikansko navdušenje in zlasti zadnja pesem se

cele mesece v obletju je tu pa tam prenehala uk. Nij ga bilo, ki bi narodu polagal na srce potrebo uka. — Na nekkih plebanijah tudi duhovniki niso rekli bi nikdar obiskovali šole; tedaj nobene nadzorništa, nobene spodbuje, nobene podpore učitelju. Je-li bode v tem nova postava ugledila boljšo pot?

Za peto napako omenimo pomikanje sposobnih šolskih hiš. Imeli so tu pa tam revne male nizke lesene bajte; a v tem zdaj kaže na boljše. Za napako še je omeniti zares revni dohodek učiteljev, a tudi v tem se bo, kakor pri nas v prihodnje precej poboljšalo. Dobilo odslužbeni podučitelji po 300 fl. in učitelji višje!

Sesto napako naposled imenujemo to, — da smo vsi drugi Slovenci dosihmal za naše prekmurske brate marali premalo! Mi, ki nas je drobno številce, bi ne smeli pozabiti ne na eno slovensko ves. Tučjem v pogubo pustiti ene rodovine. Pokažimo jim enkrat svoje zaklade! Privabimo jih radi čez mejo k sebi! Raztresimo jim obilne predsojke, v katerih so vtihi! Pomagajmo jim pretrpeti sone sužnosti, v katere jih je tuje samosilstvo zakovalo! — In vi učitelji narodnjaki, — žrtvujte kdor je srčen, par let; učiteljev našim bratom manika, — povzdignite jim šole in Muri in kitajskemu zidu kljub — naši bodo ostali!

* Narodni šoli in drugim slovenskim društvom priporočamo, da se spomnijo teh šol.

je morala ponoviti. Predsednik Ljubljanskega Zvona g. dr. Švigelj je imel na to zbrano občinstvo kratek nagovor, kateremu je sledila naša himna »Bože pravde«. V imenu poslušalstva se je v ginjenih besedah zahvalil za prekrasno prireditve kočevski rojak dr. Maurer, povdarjajoč da je to prva prireditve v Kočevju, pri kateri se je čula lepa jugoslovanska pesem in ki bo ostala kočevskemu prebivalstvu, zlasti pa posetnikom koncerta, ki so ga otvorili večinoma domači in okoličani v trajnem spominu.

Ob 4. uri se je pričela na telovadišču javna telovadba po sledečem redu: Proste vaje šolskega naraščaja, proste vaje članic, skupine obrtnega naraščaja, proste vaje gojenk in kombinirane proste vaje članov in članic, Sokola II. z istim številom in pod istim vodstvom kakor dopoldne. Sledila je orodna telovadba in sicer je nastopilo članstvo s 6 vrstami: na bradli, drogu, konju, kozlu, s skokom v daljino, metanjem železne kroglice in dviganjem ročk. Na to so nastopile gojenke s prostimi vajami in končno člani z župnimi prostimi vajami za leto 1919. Vsa telovadna izvajanja so žela obilo priznanja, posebno pa orodna telovadba in nastopi gojenk. Načelnik razsodnikov brat Drenik je razglasil na to izid tekme, ki je sledeči: Višji oddelek (dosegljivih 109,5 točk). Tekma posameznikov: 1). Brat Žabjek Jože, doseženih 102,5 točk, t. j. 94,4 %. 2). Brat Svetlič Nande, doseženih 95 točk, to je 87,61 % in 3). brat Porenta Janez doseženih 88 točk, t. j. 80,73 % (vsi trije člani Sokola I.) Člani nižjega oddelka: 1). Sokol I. (vrsta brata Gorjanca), doseženih 635 točk t. j. 85 %. 2). Sokol Ribnica, doseženih 565,5 točk, t. j. 76 %, 3). Sokol I. (vrsta br. Špana), doseženih 559 točk, t. j. 75,4 %, 4). Sokol II. doseženih 558,5 točk, to je 75,4 %, 5). Sokol Štepanja vas, doseženih 443,5 točk, t. j. 45,4 %, 6). kombinirana vrsta Lašče-Sodražica-Ribnica, doseženih 320 točk, t. j. 43,4 %. Kot posamezniki so dosegli v teh vrstah najboljši uspehi sledeči bratje: 1). br. Jager 91 točk, t. j. 82,7 % (Sokol I.). 2). br. Elser 90,5 točk t. j. 82,5 % (Moste). 3). br. Rode 90 točk, t. j. 82,3 % (Sokol I.). — Sokol Kočevje je dosegel v prostih vajah od dosegljivih 100 % 84 %, kar znači lep uspeh. — Tekma članic: posamezne sestre: 1). sestra Jerškova Mara, 59,5 točk, t. j. 99,2 % (Sokol I.). 2). sestra Derganc Julci, 59 točk, t. j. 98,33 % (Sokol I.) in 3). sestra Omanova Cirila, 55,5 točk t. j. 92,5 %. Tekma vrst: 1). vrsta Sokola I. (sestra Jeršek) 388,5 točk, to je 88,3 %, 2). vrsta Sokola I. (sestra Vodišek Olga) 336 točk, t. j. 76,4 %, 3). kombinirana vrsta Sokola II.-Litija Šmartno 261,5 točk, t. j. 68,8 % — Izid tekme je, kakor je razvidno, sijajen in se zamo- re župi Ljubljana I. le častitati. Po razglasitvi uspeha tekme je imel na zbrano občinstvo in članstvo še kratek nagovor starosta župe br. P. Pestotnik, nakar je bil oficijelni del zaključen.

Na prostoru za ljudsko šolo se je razvila nato živahna ljudska veselica, kjer se je nudilo občinstvu vsega, kar si srce poželi. Zlasti mnogo priznanja so žela pevske točke »Ljubljanskega Zvona«. Zasluga za krasne uspehe, bodisi pri koncertu, bodisi pri ljudski veselici, gre v pevske oziroma marljivemu pevovodji g. Zorko Prelovcu. Živahnost vrvenja je povzdignila še vojaška godba s svojimi izvajalji. Ob 8. uri zvečer so se zbrali izletniki ter odkorakali na kolodvor, odkoder sta ob 9. uri zvečer odvozila posebna vlaka proti Ljubljani.

Sokolska župa Ljubljana I. si za more šteti svoj V. župni zlet v veliko čast in uspeh, ki je bil dosežen, tudi najkritičnejša presoja ne more zmanjšati. Sokol v Kočevju je istotako doživel praznik, ki mu bo še dolgo časa ostal v spominu, številno udeležnikov in obiskovalcev telovadbe je presegalo število 7000, Kočevju in nemškimi kočevjarjem pa je navdušenje zavednih okoličanov in obilni obisk pokazal, da je odklenalo nemškemu šovinizmu in njegovim predpravicam tudi v Kočevju za vedno, da bo torej treba ubrati druge strune spravljalosti in strpljivosti, kakor doslej. Zlet je potekel popolnoma mirno in dostojno, posebno zahvalo za vzorno prireditve pa si delijo pri tem župa Ljubljana I. »Ljubljanski Zvon« in Sokol v Kočevju.

Kraj boljševizma na Ogrskem.

(Od očividca.)

Segedin, 4. avgusta.

Bil sem priča začetku in koncu slave boljševskega režima v Ogrski. Bil sem prisoten v onem momentu, ko je rancoski podpolkovnik Vix na čelu zavezniške misije izročil takratnemu predsedniku ogrske vlade grofu Karolyu v imenu Entente znani ultimatum o sedanji demarkacijski črti kakor politični mej. Bil sem v Budimpešti, ko je Karoly s teatralno a skrajno nepremišljeno gesto izročil vso oblast v roke ogrskega proletarijata. Videl sem, kako so prikorakale z otoka Čepela — glasovitih tvornic za municijo

Manfreda Weissa — prve čete rdeče garde v Budimpešti, v triumfu spremile do takrat zaprte voditelje komunistov iz ječe v bivši kraljevski dvor, kjer je Bela Kun v društvu z zloglasnim Sammeljem proglasil diktaturo proletarijata. Sledila je naredba naredbi; v prvih štirindvajsetih urah svoje vlade izdali so boljševistični diktatorji vso silo naredb, zakonov in določb, ki so bile v obraz dozdaj obstoječemu državnemu in socialnemu redu ogrske ljudovlade. Komunistiranje javnega in privatnega imetja, socializiranje privatnih hiš, reorganizacija sodišč na principu najprimitivnejšega pojmovanja pravice in zakonov in končno velkopotezne mobilizacije ogrskega proletarijata, ki pa je ostala, kakor je moral priznati pri svojem odhodu sam Bela Kun, samo na papirju rdečih plakatov.

Nečem raziskovati zakaj in kako je prišlo na Ogrskem do tega državnega prevrata, največja krivica gre vse-kakor grofu Karolyu in njegovi okoličini, ki ni mogel vpotrebti februarja o priliki prvega boljševskega blufa v Budimpešti vso svojo moč, v drugi vrsti pa je kriva vsa ogrska javnost, ki je po proglašenju samostojnosti Ogrske pokazala neverjetno apatijo do javnega življenja.

Zavezniška misija zapustila je Budimpešto in prepustila proletarsko diktaturo in celo Ogrsko svoji usodi. Mogoče je bilo mnogim to postopanje Entente nerazumljivo; ker je bila javna tajnost, da so pojedini ogrski politiki naravnost prosili v Parizu pa tudi v Beogradu oboroženo intervencijo proti komunistom; Entente je samo moralno in deloma tudi materialno podpirala organizacijo bele garde v Segedinu, a v notranje posle ogrskega boljševizma se ni mešala. To stališče Entente bilo je sicer malo riskantno, ali — kakor so pokazali najnovejši dogodki — popolnoma pravilno, a obenem jako poučno za vse ostale narode, ker na ta način dosegla je Entente, da na vsem onim, ki sanjajo o svetovnem boljševizmu svaričen vzgled in dokaz, da je v praksi in življenju pa bilo v državnem ali socialnem pogledu popolnoma nemogoče ustvarjanje boljševističnih principov, ki ostane vedno le mamljiva demagoška teorija za najširšo maso! Z blokad Ogrske, s hermetičnim zaprtjem meja je Entente oddelila Ogrsko od ostalega sveta, ki je postal gledalec drame, ki se je odigravala na Ogrskem. Po prvem pijanem navdušenju in zmagovalstvu najtemnejših velikomestnih elite začeli so se trezniti počasi tudi oni, ki so v prvem času prisegli na boljševistični prapor. Nered v državni upravi, izkoriščevanje poedincev, ki so prišli prazni in goli do največje moči in sile, a na koncu najboljčutljivejši pomanjkanje vsega, kar je potrebno za vsako dnevno življenje, vse to je odpiralo oči ljudem.

Ves ta proces odigral se je pred menoj, ker sem se ves ta čas mudil na demarkacijski črti in imel prilike razgovarjati se z begunci iz Ogrske. Vsi, ki so prihajali iz Ogrske potrjevali so, da na Ogrskem razum Bele Kuna, Sammelja in njihove najintimnejše okoličine ni niti enega boljševika, ali vendar pod nezalaganim terorjem mora biti po imenu in po rdeči kokardi boljševik vsak, ki neče, da ne visi na prvem drevesu po povelju krajevnega komisarja. — Po poročilih in informacijah, ki sem jih imel sredi maja v svojih rokah, bila je že odločena usoda boljševskega režima, voditelji boljševikov iskali so samo še načina, da si zagotove kolikor toliko časten vzvik, ali Entente imela je za vsa njih moledovanja gluha ušesa, hotela je vstrajati na svojem stališču do kraja in dokazati, da je v vsaki kulturni državi, v civiliziranem narodu boljševizem nemogoč, da se mora uničiti sam, da mora izginiti, kakor se je pojavil. V mesecu juniju in juliju začeli so pojedini upori po raznih krajih Ogrske, prvi, ki so zagrabili za orožje proti boljševskemu terorju bili so kmetje, ki so hitro sprevredili kak humberg je ta boljševizem. Najobsežnejši je bil ta upor v okolici Kaloče, kjer so kmetje s pomočjo meščanstva potolkli temeljito boljševike in rdečo gardo, ali so se morali vsled pomanjkanja orožja in municije umakniti preko demarkacijske črte. Ali usoda boljševizma na Ogrskem je bila zapečaten!

Na kraju pooblastila je Entente Rumunijo, ki je okupirala levo obalo Tise, da forsira svoj marš na Budimpešto, da bi na ta način preprečila divjaštva umirajočega boljševizma. Kakor podgane, ki zapuščajo potapljaljoči se brod, razbegli so se voditelji boljševikov na vse strani v strahu, da jih ne pokliče narod pred svoje sodišče! — Iz časnikarskih poročil je dosti jasno, kako je padel boljševizem na Ogrskem, tu ni bilo krave protirevolucije, niti pouličnih bojev in barikad, ne boljševizem je umrl popolnoma naravno, nastal je kakor nastane vsaka stvar, notarija, ki nima v sebi pogojev za obstanek, obdržal se je kratek čas s pomočjo največjih nasilstev in terorja, a padel je trenotno, kakor izpodjedeno steblo.

Danes je Budimpešta mirna, nepopisno je bilo navdušenje, ko je množica izpred boljševskega štaba v hotelu Hungaria svedela za kapitulacijo Bele Kuna, a množica se je mirno razšla, da takoj poskuša zalečiti rane, ki jih je zadal zemlji teror boljševskega režima. Ko sem zapustil Budimpešto v nedeljo zvečer, bilo je že vse v največjem redu; nova vlada vzpostavila je najvzornjši red, prebivalstvo se brezpozorno pokorava vsaki novi naredbi.

Antanta je popolnoma dosegla svoj cilj. Dala je svetu nepobiten dokaz, da je boljševistični režim sam po sebi nemogoč, dala je svaričen vzgled vsem prevratnim elementom, kam vodi boljševizem, ako se hoče izvajati v praksi; kakor Ogrsko tako dovede ta nenormalni in nelogični sistem vsako državo, vsak narod do nelzbežne propasti. Ves svet je mogel gledati začetje in nehanje boljševizma na Ogrskem, in zaključki, ki si jih izvede iz teh dogodkov so jasni in kratki, ti dogodki potrdili so sami izjavo voditelja boljševikov Lenjina, ki je tako-le karakteriziral boljševike: »Med sto privrženci boljševikov najdeš enega prepričanega boljševika, šestdeset norcev in 99 zločincev!«

V. J.

O Italiji in Italijanskem mnenju o nas.

Po italijanski okupaciji zapadnega dela naše domovine bila mi je dana prilika, priti v središče Italijanov. V svoji mladosti sem marsikaj slišal o bajni Italiji in tudi v razgovorih z Italijani, temi najbolj velikomestni in neznačajni ljudmi, katerih prei žalibog nisem poznal, ustvarjala se mi je vedno ledša slika o tej deželi.

Pa kako razočaranje. Ko sem bil še doma, na slovenski, od Italijanov zasedeni zemlji, obljubljala nam je vojaška vlada Šole, enakopravnost, sodo, kulturno povišanje, sploh vse dobro in lepo, kar si more človek misliti: donášali so živila, da pridobe na svojo staro ljudi. — Umevno je, da v sili, ki je eksistirala tedaj, je bil marsikdo priazen do teh neprijateljev, da mu dajo več, da si omorči eksistenco; s srcem pa gledajo vsi na jugoslovansko svobodo.

Italijansko vojaštvo predstavljalo se je in se žalibog še predstavlja po vsej naši zemlji kot kavaleriji in gentilemi. Kakor dobri in usmiljeni ljudje itd. Zakaj to, to sem spoznal v Italiji — da so Italijani zelo veliki figamozije. To je bilo pri nas staro mnenje, ki pa je popolnoma pravilno. Oni nimajo korajže (spomin na Doberdob) obnašati se proti našim ljudem samozvestno in ponovno, ampak boječ se, da ne staknejo kake po glavi, se hlinijo in se delajo najfinejši ljudje. Take zgovornosti in prepričevalne zmožnosti, kakor jo imajo ti ljudje, je menda nima nihče v naši bližini. — A vsa ta prevara, katere so oni zmožni, izvira od tega, da niso zgojeni kot značajni možje, ampak kakor uči že zgodovina italijanske politike, gledajo samo na svoj dobiček in ogroževalo, oropajo in ubijajo magari brata.

Njih sodba o nas Jugoslovanih je različna. Danes taka, jutri taka. Če čita človek časopise, spozna, da hočejo razprtiti med nami in umevno je, da si prizadevajo mnogo, ločiti nas od celokupnosti. Največje nade stavijo na Hrvate. — Dnevno se čita o nekaki nasilnosti srbske vojske in o uporih v Ljubljani, Sarajevu, Zagrebu itd., izmišljotine s katerimi slepi sami sebe, da dobi ljudstvo bolj realne nade in upanje za aneksijo Dalmacije in Reke.

Nekateri univ. profesorji, državni poslanci, ki spoznavajo veliko bodočnost naše domovine, študirajo in študirajo, kako bi se moral napraviti federalizem med Jugoslavijo in Italijo. Umevno je, da bi bilo to dobro za Italijane, ko bi se njih brezdelna sodrga vsula po naši domovini in se zairla v nas, a v kako stanje bi prišli mi? Marsikdaj sem se smejal takim govoricam in filozofiranjim. Italijani nas smatrajo še vedno za neumne ljudi a tako nametni kot oni, smo menda še vedno.

Naša nova svoboda se vedno bolj utrjuje, le žal, da mora zapadni del našega naroda še nadalje nositi jarem, ki bo hujši, kakor je bil nemški. Italijanski namen je v dobi 20 let romanizirati vse naše kraje, Umevno je, da to ne bo šlo tako lahko, kakor si oni predstavljajo. Na vprašanje, zakaj zahtevajo naše slovenske kraje, pravijo, da je Avstrija na tem čisto italijanskem ozemlju naselila Slovence na škodo Italijanov; dalje pravijo, da se boje za Italijane, svoje brate, ki stanujejo po teh krajih, da bi se jim ne delalo krivice in nasilja pod tujo vlado. Dalje so izgovori: strategija, naravne meje itd. V istini se jim pa silne cede po idriškem živem srebru, premožgu in Istri in Trstu. Ta Trst predstavljajo so si Italijani kakor zgubljeno dete matere Italije. — Sedaj pa dobi mati Italija svoje dete nazaj in materinski poljub umori dete, — uniči Trst. — Če ne dobi Italija Reke izgubi tudi Trst.

Italijansko pohlepnost je Wilson, ko je bil v Turinu, dobro označil. Pripravili so mu sijajen sprejem, kakor za ne pomni mesto. Razlagali so mu vse, kje so Italijani in kaj bi moralo biti italijansko, kakor na pr. Sardinijo, Savojo, Nizzo, Trst, Pulj, Reka, Dalmacija, Primorska, Tirolska itd., sploh vsi kraji, kjer se nahaja kak Italijan. Prosili so njega kot predsednika mirovne konference, naj povrne te izgubljene dežele svoji materi Italiji. Wilson, velikodušni mož, pa jim odgovori: »Tudi v Ameriki

stanujejo Italijani in da sem jaz kosodard, dam vam celo Ameriko.« — Italijani pa niso spoznali, da jim je dal pod nos ampak so zašli v še večje nade in so imeli Wilsona kot boga. — Nekaj Corso so takoj imenovali Corso del presidente Wilson. — Potekla sta dva meseca — Wilson jim odbije Reko in Dalmacijo. Takol počno demonstracije zoper Wilsona: Abasso Wilson, viva l'America in drugi dan glei čudo: Corso del presidente Wilson se je spreminil v Corso Fiume Italijana.

Posebno v začetku mirovnihih pogajanj so smatrali Italijani nas Slovence in Hrvate za nekaj nižjega, za premagance. »La Stampa« od 6. aprila 1919 je domela članek, da se italijanski delegati z ozirom na svojo državo ne morejo pogajati z zastopniki narodov, ki so se borili proti Italijanom do zadnje minute. Člani italijanske delegacije smatrajo za ponižanje, pogajati se z njimi, ki so krivi smrti večine padlih 500.000 italijanskih vojakov. Pa ne samo delegati, vsak Italijan je tako fanatičen, kar se tiče svoje narodnosti, da se smatra sploh za najvišjega in najbolj kulturnega človeka. — Vsakdo vam kriči samo Italia, Italijani. Poznaio namreč samo lepoto italijansko; to je narurne krasote grške kipe, rimske sse in umetnost in drugo kar so podedovali lepega. — Italijanskega analfabetizma, beraštva, ki ga ni nikjer toliko, kakor tam, uboštvu, neznačajnosti, zahrbtnosti in lenobe, ko so zares nacionalna produkcija sedanjih Italijanov ne pozna nihče.

Časopisi so pisani v takem smislu, da si ljudstvo misli, da se Slovenci, kar jih pripade po nesreči na italijansko stran, nekako silijo pod njih jarem. Nekaj italijanski oficir mi priča nekoč, češ, da se je sklenilo, da pripade naš del Slovenije pod njih oblast in da smo že Italijani. Na moj ugovor, da je velika razlika med narodnostjo, katere se čutijo in med narodnostjo naroda, ki nas hoče obvladati, pravi on: »Kaj hočete vi, Slovenci, ki ste tako malhen narod, brez kulture, brez Šol, brez inteligence itd. Italijan biti, to pa je človeku ponos, mi smo ljudje s staro kulturo, fini, gentilemi, zmazalci itd. Vi morate biti veseli, da sploh morete priti z nami v ožji stik in da smo vas rešili avstrijskega jarma.« — Kateri jarem je hujši, to prinese spoznanje in sodba ljudi, ki bodo skusili.

Naše zasedeno ozemlje oni ne imenujejo »terra occupata«, ampak »terra liberata«, kakor da si mi, ki nas je večina na tem ozemlju, štejemo v čast, priti pod njih gospodstvo.

Mnoge ljudi se sliši govoriti o veliki svobodi v Italiji. A toliko detektivov in žandarrov, kakor tam, ne najdete nikjer in prepričan sem, da toliko svobode, kolikor nam jo bo dala Italija, so imeli Slovani tudi pri Nemcih in Madžarih. Italijanski nazori o svobodi so na pr. sledeči: Govoril sem z nekim profesorjem v Inomostu, ki je bil tudi okupiran od Italijanov. Z veseljem mi seže v besedo, češ, da so tedaj tudi tam šole italijanske.

Početkom mirovnihih pogajanj so imeli velike simpatije Srbijani in jih hvalili kot hrabre in dober narod in svoje prijatelje — Slovence in Hrvate, katere so imenovali skupno Avstrijance, pa so njih sovražniki, zakaj zabranili so jim trgovino in delali preklavice pri rivendikacijskih vprašanjih na mirovni konferenci. — Ko so spoznali, da se počne Jugoslavija zares dvigati, so mnene spreobrili: Srbe so slikali kot nasilneže, ki zatirajo svobodno mnenje Hrvatov in Slovencev, ki jih hočejo podiarmiti, in katere streljajo kar povprek. Pisali so da se združijo Hrvati raje z Italijo, kakor s Srbijo in Slovenijo. — Z Reke in Trsta so prihajale vesti o krvolednosti srbskih žandarjev in vojakov; seveda same izmišljotine. — Da bi se porušila Jugoslavija, stavijo svoje upanje na Hrvate, češ, da bodo med Hrvati in Srbi vedno razprtije (ker jih bodo mogoče oni gojili in vzpodbujali). Oni si predstavljajo Jugoslavijo po svoje in nikdo jim ne more mnenja spreminiti. Ako dobe kako črno ali slabo poročilo o nas, oklenejo se ga kakor odrešenja.

Svojih junakov tam ne morejo dobiti. Tudi ne svoje velike zmage na Plavi, ko so šli Avstrijanci sami ali v Italijo ali domov in je razpala Avstrija. — Svoja hrabra pomorščaka, ki sta topila »Viribus unitis«, ko je bil že tr dni v jugoslovanskih (zavezniških) rokah, še vedno slave in slikajo po časopisih; mogoče jima napravijo celo spomenik.

V tej srečni Italiji, katero vsakdo hvali, so pa le skoro vsi stanovi nezadovoljni. Vsak dan so štrajki: ne samo delavci, komiji, brivci, natakariji, železničarji, tramvarji, kmetje, učitelji, ampak tudi duhovniki že štrajkajo, zahtevajo povišanje plač, šurno dolo itd. Delavci imajo že neverjetno visoke plače in še niso zadovoljni. To zibanje nezadovoljstva se vedno bolj širi vsled draginje, nevolje do dela, vsled prevelike množice ljudi, od katerih je le en del uslužben, a drugi, ki prihaja od vojakov in se še ne more izseliti, gleda v zrak in živi od zraka. Država sicer izdaja tem ljudem ogromne vsote za pomoč, a vse ne pomaga nič. Boljševiško mišljenje se je pri njih preveč vkoreninilo. Propad vse Italije se zdí neizogiben po vzorcu Rusije. Do sedaj je bilo še toliko vojaštva povsod, da je moglo štrajkujoče ljudi razganjati: a ta sila ljudi postaja sedaj vedno večja, vojaštvo propada tudi tam in mogoče je, da pride, ako ne kmalu, na pozneje do velikega preobrata.

Kakšno je italijansko ljudstvo, naj vam označuje sledeče: Vrlo poštena in inteligentna gospoda italijanske narod-

nosti izrazila sta se: prvi: »Italija je lepa, a bi bila mnogo lepša, da ni obljubljena od Italijanov« — drugi: »Da nimam familije, šel bi od tod in nikomur bi ne rekel, da sem Italijan.« — To naj vam označuje Italijane, in to sta rekla človeka, ki sta videla mnogo sveta.

Kdor ima še simpatije do Italijanov, naj gre tja in poskuša, pa si bo želel proči od tam in nikdar več nazaj.

D. M.

Politične vesti.

Nova vlada definitivno sestavljena. Beograd, 17. avgusta. Designirani ministrski predsednik Ljuba Davidović je danes predložil prestolonasledniku regentu Aleksandru listo novega ministrstva, ki je sestavljeno iz demokratsko-socialistične koalicije. Sprejeta in potrjena je vlada, ki je sestavljena tako: le: predsedstvo: Davidović (Demokratska zajednica); zunanje zadeve: Trumbić (izv. strank); vojna: Hadžić (general, izven strank); finance: Veljković (Dem. zajednica); notranje zadeve: Svetozar Pribičević (Dem. zajednica); pravda: Timotijević (Demokrat, zajednica); trgovina in industrija: Kramer (Demokrat, zajednica); promet: Drašković (Demokratska zajednica); zgradbe: Vulović (D. zajednica); prosveta: Marinković (Dem. zajed.); verstvo: Alajpović (Dem. zajednica); agrarna reforma: Poljak (Demokrat, zajednica); pošta in brzojav: Lukinić (Dem. zajednica); prehrana in obnova: Bukšeg (socialni demokrat); socialna politika: Korac (socialni demokrat); šume in rude: Kristan (socialni demokrat). — Ministrstva za narodno zdravje, za poljoprivredno in konstituantno ostanjejo začasno nepopolnjeni, mesto rednih ministrov jih bodo vodili drugi ministri kot namestniki. Narodno zdravje bo zastopal minister za socialno politiko Korac, poljoprivredno minister za agrarno reformo dr. Poljak, konstituantno za minister pravde dr. Timotijević. Nova vlada stopi prvič pred parlament v soboto, na kateri dan je sklicano Narodno predstavništvo. Kakor čujemo, bo nova vlada predložila že v prvi seji Narodnega predstavništva celo vrsto novih predlogov ter podala izjavo, iz katere bodo razvidne nove smeri državne politike. Oziraje se na muine ljudske potrebščine širokih plasti naroda, bo menda nova vlada takoj izvedla demobilizacijo tretjega poziva ter brez odlašanja izvedla znižanje, oziroma odstranitev carinskih postavk za vse predmete, ki so namenjeni neophodnim vsakdanjim potrebam. V vraščanju valute se bo uvedel provizorij, ki čuva domačo valuto, kakor tudi gospodarske interese državljanov.

— 18. avgust. Od 1. 1848. naprej so bili narodi bivše Avstrije navajeni praznovati ta dan. Nemci in razni črnokolci navdušenjaki so ga slavili kot gospodarij. Slovenci, Čehi in drugi pa kot hlapci, nekteri kot ovce. Skoraj sedemdeset let smo praznovali leto za letom ta dan in vse »Spitzen der Behörden«, kakor se je takrat reklo, so ta dan prišle k maši. Nekaj je ležalo na njih licih, na njih medlajah in zaslužnih križcih, v njih hoji — nekaj česar ne moreš prav popisati, kar si pa čutil: Brezmevna oholest je sijala s teh lic, zaničevanje vsega, kar je naše, zavest, da so tu oni gospodarij... V zadnjih letih pred vojno se je to še pojačalo. Leta 1908 so sreljali »kanarčki« na Ljubljancane. Od tistega leta naprej se je vedno jasneje kazalo ravno 18. avgusta, kako nas prezirajo, kako izživajo, kako triumfirajo nad nami. Tisto leto so izvršili tudi aneksijo Bosne, takrat so začeli nameščati polno novih polkov po Bosni, Dalmaciji in Hrvatski, od takrat so pospešili zgradbo novih ladij in priškrnili so doma že takrat, da se je začelo poznati, kdo spada na desno in kdo na levo. Takrat so se začele sestavljati listine »zanesljivih« in »nezanesljivih« ljudi, takrat so se začeli popisovati člani avstr. Flottenvereina in avstr. Rdečega križa, pa tudi člani Sokola, izdajatelji radikalnih revij in listov, organizatorji mladine. In kakor smo mi smatrali za svoje parade, kadar smo izleteli na prosto s Sokolom ali kakorkoli drugače, tako je za te ljudi bil 18. avgust nekakšna velika letna parada. Tam si videl tudi od naših civilistov mnogo znanih obrazov, potnih živega in pravega navdušenja. Videl si pa tudi mnogo drugačnih, za katere si že takrat vedel, da morajo biti prisotni, ker bi jih sicer zadela trda roka. Pomagala prisotnost itak ni vsem, — pozneje. — Dobro je tudi, če primerjamo, kakšne so bile te proslave, kaj so pomenile in kaj so razgale pred nami, in kaj pomeni nam proslava Petrovega dne ali obletnica Kosovske bitke! To je razlika! Te razlike se spominjamo danes, ko smo 18. avgust prvič doživeli v svobodni, v lastni državi. Pri tej priliki se pa spominjamo tudi vseh onih, ki so iz naše lastne srede sodelovali pri vseh 18. avgustih in izdajali svoj narod tuji vsak dan, vsako leto, od enega 18. avgusta do drugega, in ki so se najbolj razkazovali okrog 18. avgusta 1914, prej in pozneje v pravem in pristinem navdušenju za starega krvnika in vso njegovo sedaj propadlo hišo. Pri tem spominu si obljubimo, da se morajo posledice njihovega dela izteči. Kmalu po 18. avgustu pride 30. oktober, — kmalu bomo praznovali prvo obletnico, odkar je za vedno odklenalo raznim tujim in domačim — Avgustom.

Majšperk. Prihodno nedeljo se vrši ob 8. uri zjutraj v šolskem poslopiju v Majšperku javen shod JDS. Ker je za ta shod veliko zanimanje v celem Majšpersu, v Ptujski gori, Stopercah in drugih bližnjih krajih bo gotovo prav dobro obiskano. Razpravljalo se bo o vprašanjih, ki se tičejo posebno tudi kmetijskega stanu. Govori dr. Tone Gosak.

— Celje, 15. avgusta 1919. Imamo gerenta pri Celjski občini, častitega gospoda dr. Polanca, kateri sedi na mestu glasovitega dr. Ambroschitza — tedaj ima vodstvo v političnih zadevah. Na mesto prejšnjega župana pa ni bil dozdaj nobeden imenovan, akoravno je delovni župan tega mestnega urada ogromen in na tem ni nič ne moti to, da so po dolgem odzivu končno vendar imenovali nekaj desetnikov v podporo dr. Polancu. Ne čuje se pa čisto nič od delovanja teh sosvetnikov, in vendar smo mestjani bili vajeni, da so prišli sklepi občinskega odbora v javnost. Ne vemo nič, kdo vodi posle bivšega župana, kar je tem huje občutljivo, ko je dr. Poljanec že dlje časa bolan in na dopustu. Po dolgem dreganju se je odstavil bivši ekonom, glasoviti nemur Derganc, kateri pa še vedno prebiva v občinski hiši — če pa je prepadal orodje, druge stroje, ves material, živež, krmo itd., s poverjenim inventarjem novemu oskrbniku, o tem vsi dvomijo, ravno tako se ne ve, kdo kontrolira novega ekonomu, kdo ima na skrbi hoste in tam nasekana drva in les. Kdo kontrolira mestnega blaginika, ki je še tudi Nemec itd. Nužno je potrebno, da se med mestnimi prisidniki razdeljuje nadzorstvo nad raznimi strokami gospodarstva in da se število teh prisidnikov pomnoži pa samo z izkušenimi sebičnimi osebami, in da se vsa ta organizacija nemudoma izvrši in potem uspeh njihovega delovanja daje v javnost. Končno je še vedno mestna hranilnica v nemških rokah, brez vsacega nadzorstva od strani sedanjega mestnega našega zastopstva — in vendar mestna občina jamči po pravilih za vse izgube, ki bi mogle biti pri tem zavodu. Slovensko Celje je tedaj pri tem vprašanju prehudo zapopadeno in pričakuje ter zahteva »nergično in zavedno postopanje«.

— Bojiški župnik je kranjskogorski K. Ko se mu je posrečilo spraviti občino ob elektrarno in napraviti dobitek blizu pol milijona kron, je kupil hišo in jo prepisal na svoje ime. Za popravilo je rabil močnih železnih travert. Te so pa težko dobiti in drage. Kaj napravi možak. Svoje zapupnike, iznozemce iz Nemške Avstrije, pošlje daleč v Pišenco, kjer se bolj nemoteno »delac«, in kjer imajo od vojaštvu zidani državni mostovi primerne opore ter si štiri velike travertze v vrednosti več tisoč kron čisto na priprosti način prilasti. Občanom poštenjakom se je stvar zdela vseeno čudna, kako da smejo v Jugoslaviji nemoteno krasti baš oni ljudje, ki so že toliko grešili proti njej. Opozorili so orožništvo, ki ni hotelo ničesar videti. Ko je bil župnik o sodni ovadbi od znane strani opozorjen, se je nemudoma peljal k gospodarski komisiji, katero je nalogal, da je porabil štiri travertze za cerkveno hišo. In gospodarska komisija je baje dovolila brez lokalnega ogleda to državni poti škodljivo tatvino. — Tako si upajo delati očito pri nas ljudje, ki so rovali proti Jugoslaviji pred ustanovitvijo, razširjač Šusteršičevo kugo, ki so se pokazali dejanski sovražne po ujedini celjo jugoslovanskemu vojaštvu, ki so se izjavili, da jim je pod častjo govoriti z jugoslovanskim oficirjem, in katere naša deželna vlada, dasi ji je vse to in še marsikaj znano, pusti dalje mirno »delovati za blagor ljudstva«, po njihovo za lastni žep.

— Belokranjske razmere. Prebeležto bi bilo se še opravičevati nadalje napadom od strani »Slovenca« glede belokranjske, oziroma črnomoške afere. Niti deželni predsednik, niti poverjenik za notranje zadeve, niti kak »Slovenec« urednik nima pojma o vsej stvari. Vsa gonja se je uprizorila od klerikalne strani samo zato, ker so bili na Vinici nemiri in z njimi v zvezi »častitljivi starček« König, Kočevar in strasten Šusteršičanec. Prepričani smo, da bi bilo vse dobro, samo, če ne bi bilo Königa vmes, kajti drugače bi bilo bolj molčati, ker so ravno belokranjske razmere nad vse žalostne. Gospodarsko in kulturno je ta svet najbolj zapuščen in to tudi po krivdi prejšnjih uradnikov, pa naj so bili že Nemci ali Slovenci. V kakih strašnih razmerah je šolstvo, dokazujejo res stvarni članki v »Učit. Tovarišu«. Kako se je podkupovalo v vojnem času in delalo z ljudmi, so pisali že drugi listi. Vprašamo še, kdo je štutil starožrnega gozdarja, ki ima precejšnje grehe na vesti in se goštil pri njem? Orožništvo je po večini zelo pasivno in sestoji ravno v tem okraju še iz raznih Kočevarjev, ki vrše vse preje, nego svojo dolžnost. To lah-

ko dokažemo vsaki čas. Obmejni kraji so ločeni na eni strani od orož postaje do 20 km, na drugi strani se pa naša oblast sploh neha. V zadnjih časih čujemo o nemirih v Adlešičih ob Kolpi. Nered in nemir se je raznesel zaradi prevelike oddaljenosti kraja od orožniške postaje in še več razloži razloži orožnikov, ki so mirno »delali« hujšakače in dezertirje tam doli in jih še gledajo! Treba je res poštenega dela, da se vpostavi zopet red in varnost v črnomoškem okraju, ki je do danes še najslabši v vsej Sloveniji. Slov. javnosti še ni znano, kaj je počel tam doli neki glavar, ki ga je celo avstrijska vlada napodila iz službe. Torej več dela, poštenja in vpogleda pri stvari in manje politike!

Še enkrat črnomoška afera.

Kočevje, 15. avgusta.

Upali smo, da je ta stvar že pozabljena. Kako pa kažejo vedni napadi »Slovenca« hoče, da se s temi dogodki še ponovno bavimo. V glavnem so nekatere stvari že vsakemu znane, vzlic mnogemu pisarenju pa vendar nepoznanči žalostnih razmer v Beli Krajini še danes ne morejo imeti jasne slike o lopovstvih, ki so se godile v Beli Krajini pred očmi javnih uradov in dostikrat s pomočjo javnih funkcionarjev in to že med vojno, še v večji meri pa sedaj.

Bela Krajina je bila že od nekdaj najbolj zapuščen del Kranjske. Ljudstvo je živelo v najbolj žalostnih razmerah in vsled tega tudi bežalo trumoma v Ameriko. Vasice po Beli Krajini so postajale prazne, ostajale so doma samo ženske z otroki in starčki. Trgovina, obrt itd. se ni mogla razvijati, ker v mnogih krajih — Vinica, Stari trg, Bojanci itd. — še danes ni poštenih ozirnoženih prometnih sredstev, ki bi omogočala razvoj in blagostanje ljudstva. Vzlic temu je pa bilo ljudstvo vedno zavedno in ponosno na svoje hribečke in domove, zlasti pa ponosno na svoje običaje, belokranjske navade itd. Belokranjska gostoljubnost je bila znana daleč na okoli in marsikdo se je z veseljem zatekel v lepe vinske gorice belokranjskih kmetov.

Dolgoletna vojna tudi Bele Krajine ni občuvala pred pojavi, kakor so se kazali povsod drugod in tudi tu so sprejeli vest o koncu vojne z velikim zadovoljstvom in veseljem, zlasti je zavedno ljudstvo povsod z velikim navdušenjem pozdravljalo preobrat in ustanovitev jugoslovanske države. Takoj po prevratu se je priredilo nešteto shodov po celi Beli Krajini, ki niso imeli prav nič strankarskega na sebi, ampak njih prvi namen je bil ljudstvo informirati o položaju. Velike množice ljudi so prihitele na te shode in povsod se je z velikanskim navdušenjem pozdravljalo ustanovitev nove države. Nobenega odpora ni bilo nikjer, omenjam zlasti Vinico, kjer je velika množica zlasti po jedrnatih poročilih g. Lovšina navdušeno vzklíkala Jugoslaviji. Shod, kralju Petru in prestolonasledniku. Toda že takrat se je od mnogih strani opozarjalo na razne agitatorije, ki so z vsemi močmi in z vsemi sredstvi ruvali proti temu navdušenju ljudstva. Skoraj vsi župniki — z redkimi častnimi izjemami — v Beli Krajini, so stari zagrizeni pristaši Šusteršiča, katerim ta prepoved ni nič ugajal. Z vsemi sredstvi se je začela gonja proti Srbom, proti kralju, proti regentu. V nekaterih krajih se je ljudstvo proti temu možakarjem uprlo in so šli svojo pot. Toda ruvanja ni hotelo biti konec. Uporabljala so se vsa sredstva — pomanjkanje soli, sladkorja, draginja itd. — da se ljudstvo zopet razburi in izvestnim agitatorjem se je to v polni meri posrečilo. Župnik v Semicu je začel ustanavljati svojo veseleslovansko republiko, dan in noč agitiral proti združitvi s Srbi itd. tako da je moral oblast na pritisk storiti konec njegovi nesmiselni agitaciji, ki je ljudstvo razburjalo do skrajnosti, da pošten človek ni bil več življanja varen. Orožniki — stari Šusteršičanci — so šli z njim in prišlo je tako daleč, da so nastopili proti fantom, ki so hoteli proslaviti ustanovitev Jugoslavije v Semicu z orožjem in bi bil skoraj eden vsled tega ubit. Orožniki, in županstvo v Semicu, ki imajo vsi skupaj še drugo maslo na glavi — vsi so ruvali proti ujedini in vzgajali boljševike, če jih že hočemo tako imenovati. Vse ovadbe na pristojna mesta, ki so bile potrjene s pričami in z vsemi potrebnimi dokazi, niso nič pomagale.

Isto se je vršilo na Vinici, kjer pašuje znani kočevski župnik König. Isto ljudstvo, ki je pred mesecem pozdravljalo ujedini, je vsled njegove agitacije zbegom začelo nastopati v nasprotnem smislu. Prišlo je do vstaje, vrtilo se v pošteno sobo, strgali sliko regenta Aleksandra, ter jo potepali. Vsa mladina je bila oborožena, streljalo se po vasi, po okolici itd. Kdor je bil drugače mišljenja, je bil v nevarnosti, da bo ubit. In tako so se podobni dogodki ravno na Vinici vršili eden za drugim. Priti je morala srbska posadka, da je nastal malo red — tod po njenem odhodu se je začelo staro ruvanje. Vse prošnje, vse tožbe so bile sestonj.

Glavarstvo v Ornomlju se ni zganilo, od tu se ni dobilo sploh nobenih odredb in navodil, vse je šlo svojo pot, ki pelje v prepad. Med tem se je »boljševizem« širil naprej — celi viniški okraj, daleč proti Staremu trgu, Adlešičem in Bojancem, cel semiški okraj, kočevski kraji, vse je bilo okuženo. Mladina je bila oborožena, prihajali so Radičevi agitatorji iz Hrvatske, kjer so vladale iste razmere, po viniškem okraju so se trumoma pojavili kočevski krošnjari, trosili najslabše vesti med ljudstvom in vse to pred očmi javnih oblasti. Učiteljstvo v teh krajih se ni upalo več na cesto, otroci v šoli so postajali enako renitentni. Petru Šterku na Vinici so zažgali gozd ter mu provzročili več kot 25.000 K škodo. Zandarmerija je bila pasivna, kakor tudi okr. glavarstvo. Deputacije iz Bele Krajine — stari možakarji — so hodili prositi pomoči — ponovno so se obračali na Dravsko divizijsko oblast za pomoč, ki je edina ustregla enkrat njihovi prošnji, ko je prišla posadka na Vinico. Med tem so se zbirali v Vinškem okraju razni dezertirji in drugi sumljivi elementi, ki so strahovali celo okolico. Tako bi lahko našteali nešteto drugih slučajev. Vsega tega bivši glavar Svetek ni ridel, ni videl tudi uradovanja na glavarstvu itd.

Tem razmeram je bilo treba narediti konec. Ako je bil gospod poverjenik za notranje zadeve tako slabo informiran, proketo žalostno. Podpredsednik dr. Zerjav si je pa stekel mnogo za slug, da je naredil z energično roko tem razmeram konec. Vsed vednih in neprestanih hujškarjev se bi tu boljševizem med ljudstvom tako ukoreninil, da bi postal usodepoln za marsikoga.

Po tem kratkem pojasnilu naj javnost presodi, kdo je denuncijant. Povdarjamo pa, da še polovico vsega nismo navedli.

Kot dodatek še omenjamo, da so v Adlešičah pred nekaj dnevi zopet grozili enaki poboji. Fantje nahujskani po brezvestnih agitatorjih so bili oboroženi, grozili so poštenim ljudem z poboji itd. Tu se je vendar naredil takoj red vsled energičnega nastopa sedanjega glavarja. Tako se bi prej tudi lahko storilo, ako ne bi bilo v interesu gotove gospode, da se godi drugače.

Starčevićanci v Bosni. LDU. Travnik, 16. avgusta. Včeraj se je tu začelo politično zborovanje, ki ga je sklical Narodni klub v Bosni in Hercegovini in nekateri doslej politično nepodeljeni Hrvati. Zborovanja so se udeležili Spincić, dr. Winterhalter, dr. Polić, dr. Kovačević, dr. Hanšek in Segvić. Prisotni so bili tudi dr. Sunarić, dr. Čabrarić in fra. Galič ter odposlanci nekaterih pokrajinskih mest. Namesto nameravane seje osrednjega odbora Hrvatske zajednice se je vršil zaupni sestanek odposlancev iz Bosne in Hrvatske in poslanci Narodnega kluba. Sklenilo se je likvidirati Hrvatsko ljudsko stranko in akcijski odbor Hrvatske zajednice. Snuje se popolnoma nova stranka, in sicer Hrvatska delavska stranka. V to stranko pozivljajo sklicatelji vse Hrvate iz Bosne in Hercegovine. Izbran je začasni odbor kot vodstvo stranke. Nalogo ima izdelati organizacijo stranke tekom dveh mesecev. V odbor je izvoljen tudi dr. Ivan Pavičić, dosedanji član Hrvatske ljudske stranke. Danes se je vršilo v Docu pri Travniku javno zborovanje, ki se ga je udeležilo okoli tisoč delavcev in kmetov. Govorili so poslanci Narodnega kluba.

Kako je bil postal admiral sedanji madžarski generalissimus Horty. Pri deseti ofenzivi ob Soči bi bilo moralo sodelovati tudi avstrijsko vojno brodovje, tako je hotel nemški cesar Viljem. Takratni admiral pl. Njegovan pa je opravičeno odklonil sodelovanje, češ, da združeno angleško-francosko - italijansko brodovje ničesar bolj ne želi, kakor izbahiti avstrijsko vojno brodovje iz pulske luke in ga uničiti. Naglašal je, da je samo ostro - ogrsko brodovje prelabo, da bi se upiralo premočnemu združenemu sovražnemu brodovju in da izpolnjuje avstrijsko vojno brodovje v Pulju v polni meri svojo nalogo, štiti Dalmacijo in prepreči izkrcanje sovražne vojske na dalmatinski, istrski ali gorški obali že samo s svojo eksistenco, ker mora sovražnik računati s tem brodovjem. To je bilo tudi mnenje admirala Hausa. Njegovan torej ni hotel sodelovati. Da ga kaznuje za to njegovo držanje, je prišel nemški cesar Viljem v Pulj inšpicirat. Kakor navadno, mu je priredil zbor pomorskih častnikov velik dim, pri katerem je sedel Njegovan na desni strani Viljema. Njegovanov štabni šef in Horty, takrat poveljnik brze križarke »Novare«, sta sedela na nasprotnem koncu mize. Viljem pa ostentativno ni spregovoril z Njegovanom niti ene črke, pač pa je odlikoval s svojo pulno gostobesednostjo Hortyja in štabnega šefa. Njegovan je bil v silno mučnem položaju, ker po dvornih običajih on ne sme nagovoriti cesarja, odstraniti se pa tudi ne sme nihče, dokler cesar ne vstane; dinč pa je trajal zelo dolgo. Njegovan pa je bil pameten mož in ni izvajal iz tega brezobzirnega Viljemovega ravnanja nikakih konsekvenc, ker pač Viljem ni bil njegov vladar, temveč je bil, kakor je baje pozneje rekel, za nlega — zrak. Viljem je to čutil in je »zatožil« Njegovana cesarju Karlu, kateremu je tudi silno poveljeval Hortyja, češ, da je s svojo »Novaro« v družbi ostalih dveh brzih križark »Helgoland« in »Saide« drzno naskočil italijansko flotilo in jo pognal v beg, a je bil v boju ranjen. Kmalu po Viljemovi inšpekciji pride cesar Karel v Pulj in je obdeval pri dinčju, ki mu ga je priredil zbor pomorskih častnikov. A glej, tudi Karel ni ogovoril zrakom njega sedežega Njegovana z nobe-

no črko, temveč se pogovarjal le čez mizo s Hortyjem, ki je bil takrat kapitan bojne ladje (čin polkovnika) in s štabnim šefom. To je pa razljudilo Njegovana, ki je bil hirtv in tega ni skrival, tako, da se je nalašč malce uredil v prst in se radi krivavice, suhoparno opravičil cesarju in odšel sredi dinčja. To pa je bil zločin zoper dvorne manire in par ur po končanem dinčju je imel Njegovan plavo poljo. Horty pa dekret, da je imenovan za admiral. Horty, ki je bil zagrizen Madžar, je preskočil takrat nad 47 starejših kapetanov bojnih ladij, kontreadmiralov in podadmiralov. Cesar Karel je baje rekel, da je zato imenoval Hortyja, ki je bil še razmeroma zelo mlad, ker je »Draufgänger«.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Grški poslanik se zanima za gospodarstvo pri nas. LDU. Beograd, 15. avgusta. Grški poslanik pri naši vladi Mavridis je danes odpotoval v Zagreb.

Tudi Avstrijci se pogajajo. LDU. Beograd, 15. avgusta. Semkaj so dosli delgati avstrijske vlade radi trgovskih pogajanj z našo vlado.

Neodrešena domovina.

Laško gospostvo na Reki. LDU. Reka, 16. avgusta. General Grazioli je list »Primorske Novine« za tri dni ustavil iz razloga, ker pomotoma ni prinesel popravka nekega cenzuriranega mesta.

Lahi agitirajo. LDU. Reka, 16. avgusta. Italijani vrše po vsej Istri močno italijansko propagando. Med naše ljudi pošiljajo govornike, ki imajo po raznih krajih predavanja v hrvatskem jeziku. Zlasti živahna je agitacija med Čiči.

Zamenjava denarja. LDU. Reka, 16. avgusta. Civilni komisar v Istri je odredil, da se ima po vsej Istri zamenjati avstro-ogrski drobiž po 20 vinarjev v roku 30 dni. Do višine 25 lir bodo zamenjavali poštni uradi, od te svote dalje pa Banca d'Italia v Trstu, Gorici in Pulju.

Zavezniki.

Odkrita in izpolnjena boljševiška zarota v Angliji. LDU. Kodanij, 16. avgusta. (ČTU.) Angleško časopisje se zelo obširno bavi z odkritvijo boljševiške zarote na Angleškem. »Daily Mail« objavlja besedilo proglasa in programa čydskega sovjeta. Iz tega proglasa je razvidno, da se je nameravalo združiti delavce v rdečo armado, ustanoviti revolucionijsko sodišče, parlament in občinske uprave nadomestiti s sovjeti ter da so nadalje hoteli odpraviti vse privilegije, naslove in plemstva, kronska posestva zaplenti in zasebno posest razdeliti. Socializacija naj bi se izvedla na najširši podlagi.

Mirovna konferenca.

Pojasnila. LDU. Belmar, 16. avgusta. (Dun. kor. ur.) Predsednik Wilson sprejme 19. t. m. senatni odsek za zunanje posle v Beli hiši in pojasni vse podrobnosti o mirovni pogodbi z Nemsko Avstrijo tekom zadnjega tedna tekočega meseca podpisana.

Bukovina vsa romunska? LDU. Berlin, 16. avgusta. (Dun. kor. ur.) »Achtuhr-Abendblatt« javlja: Ukrajinske zahteve po Bukovini je mirovna konferenca zavrnila. Vsa Bukovina pripade Romuniji.

Francoski poveljnik v Bolgariji. LDU. Bukarešta, 16. avg. (ČTU.) Romunski tiskovni urad poroča: Poveljnik ententnih podonavskih čet, francoski general Grazioli je imenovan za guvernerja v Bolgariji, za poveljnika zavezniških čet na Bolgarskem general Chretien in za načelnika generalnega štaba general Claudel.

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

Habsburška avantura na Ogrskem. LDU. St. Germain, 16. avgusta. (Dun. kor. ur.) Vsi listi že soglašajo v tem, da ni upati na vzpostavitev Habsburžanov in da se bo vlada nadvojvode Jožefa na Ogrskem končala, še predno se bo prav začela. »Homme libre« imenuje Jožefa nezaželjenega vsiljivca in meni, da se bo človek, ki si sedaj prisvaja na Ogrskem oblast upravitelja, kmalu imenoval zopet čisto preprosto Jožef Habsburg in da bodo sanje njegove diktature skoro dosanjane. Nihče nima na nji interesov, pač pa bi pripravila ona mlade demokracije v nevarnost. Ententa ima pravico izvedeti, kdo je povzročil državni prevrat v Budimpešti. Nadvojvoda sam ni imel dovolj lastne sile, niti dovolj pristašev, da bi se mu poskus posrečil brez tuje pomoči. Najti je moral tujo pomoč. Ententa mora izvedeti, kako se je to zgodilo in zakaj se je to zgodilo. Ne more namreč trpeti, da bi se nekateri njeni pooblaščenca na svojo roko poskušali v politiki, ki je povsem različna od one, ki jim je predpisana.

Reka, 16. avgusta. Vsled italijanske okupacije Reke so počela vsa naša društva živeti na znotraj. Naše žene, ki niso mogle ostati pasivne nasproti našim narodnim vprašanjem, zbrale so se okoli »Jugoslovanskega demokratskega ženskega društva«, ki je nabralo v parih mesecih svojega obstanka okoli 500 članic iz vseh slojev jugoslovanskega naroda. Društvo je razvilo svojo delavnost, da s prosveto in socialnim delom krepí našo državo in je imelo več predavanj na Sušaku in okolici. Duh teh predavanj dokazuje, da razume društvo važnost današnje dobe in izbralo dobro sredstvo za pobujanje vseh očiš škodljivih notranjih pritožb.

Društvo se sedaj bavi z osnovanjem nekaterih socialnih institucij, ki so za naš kraj posebno potrebne.

ZELJE TRŽAŠKIH »REPUBLIKANCEV«.

Trst, 16. avgusta. V Trstu so imeli republikanci zborovanje, na katerem so sklenili uvesti korake, da pride tudi Istra s Trstom in Reko čimprej do svojih zastopnikov v italijanskem parlamentu. To zastopstvo si predstavljajo takole: 1. Vse zone, kjer prebivajo Slovani, bi imele pet zastopnikov; 2. Gorica, Gradjska, Tržič z okolico bi se imeli združiti z Vidmom; 3. Trst, Reka in italijanska Istra dobili bi 10 zastopnikov. Ker gravitira Videm v Trst, naj bi se tudi videmski okraj priključil »Juljski Benetiji«.

Vesti LDU.

PRISILNO POSOJILLO V ITALIJI.

LDU. St. Germain, 17. avgusta. (D. KU.) Iz Rima javljajo, da nameravajo razpisati prisilno posojilo, od katerega pričakujejo mnogo uspeha.

AMERIŠKO-MEHIKANSKI SPOR.

LDU. Rim, 17. avgusta. (Dun. KU.) (Brezžični.) Iz Pariza poročajo: Odnosi med Zedinjenimi državami in Mehiko so se poostri. Vodilni ameriški listi slutijo, da pride do spora in pišejo, da bi bila angleška zadovoljna, ako zasedejo Zedinjene države Mehiko.

BOLGARI IŠČEJO KREDIT.

LDU. Bukarešta, 16. avgusta. Bolgarska vlada išče pri Zedinjenih državah posojilo v znesku več milijard dolarjev.

IZVOLJSKI UMRL.

LDU. Amsterdam, 17. avgusta. (DKU.) Reuterjev urad javlja iz Pariza: Bivši

poslanik in minister za zunanje posle, Izvoljski, je v Parizu umrl.

STRANKE V BOSNI.

LDU Sarajevo, 16. avgusta. Na skupščini v Travniku ni bil oficijelno neti eden delegat hrvatske ljudske stranke. Pregovori za slogo s skilicatelj tega sestanka in predstavnik hrvatske ljudske stranke v Bosni in Hercegovini so bili zaključeni že dne 30. julija z neugodnim uspehom. Z ozirom na to ne more biti govora o razpustu hrvatske ljudske stranke v Bosni in Hercegovini, to so sklepali samo pristaši Narodnega kluba.

PROTI TRETJI INTERNACIONALI.

LDU. Bazel, 17. avgusta. (DKU.) Švicarska brzojavna agencija poroča: Izredno zborovanje socialistične stranke v Švici je sklenilo s 318 glasovi proti 147 glasovom, da pristopi švicarska socialistična stranka k tretji internacionali. Ta sklep pa se mora, ker je tako zahtevala tretjina zborovalcev, predložiti v glasovanje sekcijam.

Kultura.

»Glasbena Matja« v Ljubljani razpošilja sedaj svojim članom poštnehranišne položnice za plačanje dvehletne članarine. Členjene članke odbor vljudno prosi, da ne prezro došlih jim dopisov in vpošljejo članarino za leto 1917/18 in 1918/19 v znesku po 13 K. Z ozirom na ogromne stroške so preplačila izredno dobrodošla.

Mladika v Ptuj. To je internat za deklice (dijevojke), ki nudi gojenkam stanovanje in hrano, vestno nadzorstvo in raznovrstno izobrazbo, kakor je razvidno iz nam poslane prospekte. Gojenke lahko obiskujejo gimnazijo, meščansko šolo, gospodniško šolo in višjo deklisko šolo (letos 1. razred),

uče se glasbe, modernih jezikov, zdravstva, vzgojeslovja itd., izjemoma se sprejemajo tudi učenke slovenske ali nemške ljudske šole. Prijava sprejema in vsa pojasnila daje vodstvo Mladike v Ptuj, Slovenija.

Gospodarstvo.

Pozor! Tovarne krtač, metel in podobnega. Pri državni gozdni upravi v Deliblatu (Banat) se bodo dne 1. septembra t. l. potom pisemno dražbe prodalo 36 metel. stotov debljeh in 14 metel. stotov finejših koren od metlike (Reiswurzeln) za izdelovanje krtač, metel itd. po izključni ceni 2000 K za q. Interesenti morejo ogledati vzorce pri Gozdarskem oddelku deželne vlade v Ljubljani. Valvazorjv trg št. 1, vsakega dne od 10. do 12. ure dopoldne, kjer so tudi bližnji pogoji dražbe na vpogled.

Jugoslavenski kompas izide koncem tega leta, in sicer trgovski del, dočim izidejo l. 1920 v presledkih po 4 mesece še ostali 4 zvezki: industrijalni, obrtni, agrarni in finančni. Celo delo stane vnaprej vplačano 200 dinarjev, vsak zvezek zase 50 dinarjev. Obseg posameznih zvezkov bo nad 600 strani, ter bo celo delo tvorilo neobhodno potreben pripomoček za vsakega trgovca, industrijca, obrtnika, agrarca in finančnika, za vsak urad in vsako pisarno, ker bo edino informativno delo za celo državo. Naročila in oglašje sprejema Jugoslavenski kompas (Gospodarska pisarna dr. Ivan Černe) Ljubljana.

Društvene vesti in prireditve.

Društvo zasebnega uradništva v Sloveniji rabi večje število izvežbanih bančnih uradnikov slovenske narodnosti. Reflektanti naj se oglašijo ali pis-

meno ali ustmeno v društveni pisarni, Poljanska cesta št. 3, v Ljubljani, kjer bodo dobili potrebna pojasnila.

Filatelistični klub za Slovenijo vabi svoje člane na sestanek, ki se vrši v sredo dne 20. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji hotela »Union« soba v »ročkah«. Člani smejo pripeljati seboj tudi goste. Odbor.

Poizvedbe.

Naša se je 15. t. m. v koraljšču Kozia črna zapestnica z dve veržicama. Poizve se v hotelu »Sion« (restavracija, plačilni natakari).

Izgubila se je na poti od ceste na Rožnik po Levstikovi cesti mimo Mladike, muzeja, Kranjske hranilnice zlata

zaponka. Najditelj naj jo blagovoli oddati proti primerni nagradi na policijo. Izgubili so se važni računi v vlaku proti Jesenicam. Najditelj se prosi vrniti te račune na naslov kakor je v računih naveden proti nagradi.

Listnica uredništva.

Listnica uredništva. G. I. P. v Celju: Reklamiranih dopisov še do danes nisem prejel, kakor sem Ti pred kratkem ustmeno sporočil. Če so še aktualni, pošlji vnovič! — Lep pozdrav! K. ss

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Marija Trost naznanja žalostnim srcem, da je njen
dobri in skrbni stari oče, gospod

Štefan Kljun

posestnik

danes ob 7. uri zjutraj previden s sv. zakramenti umrl.
Pogreb se vrši v sredo 20. avgusta t. l. ob 2 uri popoldne iz Hrenove ulice št. 3 k Sv. Križu.
Blag mu spomin!

Ljubljana, dne 18. avgusta 1919.

8086

Blagajničarka se takoj sprejme. Kkvarna Leon, Stari trg št. 30.

Več gospodov se sorejne na dobro domačo hrano. Naslov v upravnstvu »Slov. Naroda«, 8057

Nagrado 2.500 K dam onemu ki preskrbi mirni stanovanje obstoječe iz 2, 3 ali več sob s pritlikami. Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«. 8043

Star klavir se prodaja. Več pove Oton Burdych, Skofja Loka. 8044

Pianino ali klavir, že rabljen, se kupi. Dopisi pod »Piano-forte 26«/8045 na upravo »Slov. Nar.« 8045

Kupujem jelove in smrekove deske od 1/4 col do 1/2 col, latve raznih dimenzij. Prosim ponudb z najnižjo ceno na V. Uršič, Zagreb, Illica. 8056

Meblirano sobo z dobro postrežbo išče uradnik od 15. septembra. Ponudbe pod »domačnost« na upravo »Slov. Naroda«. 8063

1500 K dobi, kdor mi preskrbi v Ljubljani lepo stanovanje s 3-6 sobami. Ponudbe pod »I. K. 7930« na upravnstvo Slov. Naroda. 7930

Išče se stenografija, večša perfektno slovenske stenografije. Ponudbe pod »Podpredsednik 8060« na upravnstvo »Slov. Naroda«. 8060

Proda se zofa, mize, klop, kompletne postelje, pisalne mize, ogle-dala, obleke. Krakovski nasip št. 10, pritličje. 8058

Konjski hlapec se sprejme proti dobri hrani in plači. Ivan Lapajne, žganjarna. Novi Vodmat pri Ljubljani. 8059

Hišno ki je večša likanja, in vsaj nekaj šivanja, sprejme Valerija Cvenkel, Sv. Peter v Savinski dolini. 8067

Molzna krava se prodaja blizu Ljubljane. Naslov pove: Kupčijska pisarna »Merkator«. Ljubljana, Jurčičev trg 3. 8052

Dekle, stara 18 let, ki bi rada nastopila, bila kot pomočnica h kakšni šivilji, ki bi pomagala tudi pri gospodinjstvu, s hrano in stanovanjem v hiši Naslov pove upravnstvo »Slov. Naroda«. 8049

Dva enovprežna voza in sani za les voziti in konjsko opravo, vse v dobrem stanju, kupi Alojzij Schrey, Jesenice, Gorenjsko. 8065

Sprejme se blizu Ljubljane dekla, pridna, poštna in skrbna, ki zna kuhati navadno hrano in razume delo na polju in pri živini. Ponudbe na Poštni predal 29, Ljubljana. 8053

Mlekarno, pozor! Strokovnjak išče mlekarno v najem, eventualno kupi posvetstvo ali mlekarno v kakem mleka bogatem kraju. Ponudbe se prosijo pod »Mlekarna 230/8054« na upravnstvo »Slov. Naroda«. 8054

Več ducat. svilnatih kravet (mašnic) sveke vrste na debelo in sicer komad po 6 kron in višje se prodajo na Poljanski cesti št. 35 pritličje, popoldne od 12. do 4. ure. 8069

Mlad Inteligentni gospod, trgovsko z znanjem srbohrvaškega, romunskega, ogrskega in nemškega jezika želi službe v pisarni kakšne tovarne, najraje v Ljubljani. Ponudbe pod »B. M. 26 8051« na upravn. Slov. Naroda. 8051

Banatsko moko

prodaja v komisiji, dokler traja zaloga »Balkan«, trg. šped. in kom. del. družba, Ljubljana. 8062

Pisarniški uradnik se išče pri večjem podjetju. Stanovanje, kurjava in razsvetljava prosta. Pokojnina. Pogoji: popolno znanje slovensčine in nemščine v govoru in pisavi; popolnoma več samostojnega koncepta pism, stenografije in stroje-pisja. — Le res izvrstne moči naj pošljejo prošnje z navedbo zahtevkov plačevateljskega curriculum vitae upravnstvu »Slovenskega Naroda« pod »življenska pozicija/8068« 8068

Komisijaska trgovina Filip Pečenko, Ljubljana, Dunajska cesta 6.

priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga: čeljara, tiskovine, barhenta, kloba, hlačevine, nogavic, robcev, sukanca, svilu za šivanje, bombaža za pletenje nogavic, gumbo v, pritiskačev, rnič za čevlje in drugih izdelkov čeških tvornic, katere zastopa.

Led v večji množini in onnibus na prodaj. Sledkor se kupi Poja-snila daje vratar pri »Sionu«. 8019

Majhno množino lepih, odbranih zgod-njih jabolok prodam. Vile Soss, Kamnik Pe-rovu 1. 8052

Proda se 4 moška kolesa in eno žen-sko kolo, 2 nova gramofona Vič št. 16 pri gostilni Rožek. 7977

Lukšusni avto znamke »Rabot« popol-noma intakten, prodam po ugodni ceni. Kje pove upravnstvo »Slov. Naroda« 7983

Vinske steklenice 7/10 in 1 lit. v vsaki množini se kupijo Ponudbe na M. Ravtar, Ljubljana, Jurčičev trg 3. 7976

Kupi ali v najem se vzame dobro aparat za pečenje »Pekarija 50/7987« na upravnstvo »Slov. Naroda« 7987

Proda se lepa prodajalna miza (pu-bla del) za kako večjo trgovino ali pisarno ter steklena stelaža. Poizve se: Kolodvorska ul. 32, v trgovini. 7984

Korespondenta po možnosti večšega v italijansko in nemško korespondenco »SAVA«, lesna trgovina in industrijal-na družba v Ljubljani. 8025

Valentin Maček tovarnar, Domžale 43 sprejemam v popravilo, po nizkih cenah vseh vrst klobučevine (filcaste) klobu-ke za gospode in dame.

Prodajam več motornih koles, tovorni 3 tone s priklopnim vozom znamke Franc. — Florjančič, Selenburgova ul. 6. 7447

Pestunjo, dobro in zanesljivo, k trem otrokom, iščem za takoj. Popolna oskrba, plača dobra. Naslov pove upravnstvo »Slov. Naroda«. 7955

Kupi se lahke nov lojtrski voz na peresa in oljate osi; že rabljen a v dobrem stanju ni izključen. Ponud-be s ceno in opisom velikosti na uprav-ništvo Slov. Naroda« pod: »voz/7964«

Prodajata se 2 hiši na Jesenicah (bivše posvetstvo Marije Arh). Ponudbe je nasloviti na Vazemno podporno društvo v Ljubljani. Kongresni trg št. 19 do 20. avgusta 1919. Posredovalci so izklju-čeni. 7927

Mehlovano boljše sobo ako možno s posebnim vzhodom, išče soliden gospod. Cena postranska stvar. Cenj. ponudbe pod šifro: »Merkur« na upravnstvo »Slov. Naroda« 7988

Kompletno napravo za acetilensko razsvetljavo ima napravljen državno razvilišče Rogaska Slatina. Tozadevna pojasnila se bobe pri ravateljstvu državnega zdravilišča. 8033

Trgovski sotrudnik, boljša moč, se sprejme v Ljubljani. Prednost imajo oni, kateri imajo veselje do trgovine s čevlji na debelo. Ponudbe se prosijo pod šifro »K. T. 1000/8008« na uprav-»Slovenskega Naroda« 8066

Gozdar z nižjim drž. izpitom, 30 let star, išče s 1. novembrom t. l. primerne službe. Gre tudi za oskrbnika do 1500 oraloz gozdnega površja. Ponudbe pod: »gozdar/8003« na upravn. »Slov. Naroda« 8003

Delovodja za kamnomol dobro izvež-bana in izur-vena moč, večja slovenskemu pisme-nemu jeziku za korespondenco se sprejme. Dosluzitelj saperji, pionirski podčastniki oziroma invalidi imajo prednost; nastop službe septem-bra. Ponudbe s spričevali, navedbo nahtevkov takoj pod »Kamnomol/8048« na upravn. Slov. Naroda. 8048

Koncipijenta sprejemam takoj. Pismene ponudbe prosim na naslov Dr. Fran Kandare, odvetnik v Velikovcu. 8039

Prodajata se 2 kozi (molzni) in 6 mla-dih prešičkov. Ivan Kucler Vaznje Gorice, p. Brezovica. 8021

Proda se malo rabljen fotografski aparat z najfinejšim, objekti-vom. Poizve se: Marije Terezije cesta št. 6, pritličje. 8017

Proda se prtilična hiša z vrtom v sre-dini mesta na najlepšem raz-gledu. Poizve se pri hišniku v »Na-rodni tiskarni«. 8013

Sivilja na dom želi vstopiti pri boljših rodbinah. Ponudbe pod »sivilja/8024« na upravnstvo »Slov. Naroda« 8024

Kupi se vsaka množina

bukovih in hrastovih drv. Množina in cene naj se v ponudbah vznačijo. Malenšek M. Maribor. Posredovalci dobe provizijo. 8034

Kupujem smrekov les, jelka, hrastov in bukov bodi si okrogel ali rezan. Cene za les nalo-žne v vagon se naj naznanijo na V. SCAGNETTI, parna žaga za drž. ko-odvorom, Ljubljana. 2048

Brusnice (Preiselbeeren) razpošiljam, dokler so dobili, po pošti v pletenih košaricah po 5 in 10 kg. Cena za 1 kg. to je 1 1/2 ltr. K 4.— brezobvezno košarica in poštna se zaračuna posebej. Karol Llobner, Celje. 7860

Kupi se takoj manjše posvetstvo s prijazno lego blizu železnice v ljubljanski okolici, na Gorenjskem ali Dolenskem. Hiša in gospodarsko poslo-je morajo biti v dobrem stanju. Ponudbe pod: »Prijazno posvetstvo« se prosijo na Anončno ekspedicojo AL Matelič, Ljubljana. Kongresni trg 3. 8005

Stolar ili strojar (djelovodja). Traži se djelovodja stolarske ili (mi-zarske) ili stolarske struke, vješta sila za veliki pogon. Reflektanti, koji su do sada u mlinozima radili, imaju prednost. Ponude slati na upravu lista pod »djelovodja (Monteur) 8035« 8035

40 ali več gozdnih delavcev (Kranjci) za izdelo-plov in ogelske drve se potrebuje za takojšnji nastop dela. Podvzetni drvar-ji dobijo za ogled delavnih prostorov in dogovor, stroške zavozne liste po-vrnujeno. Prihod se mora brzojaviti. Oglašilo je za napraviti na: Gozdni urad v Sp. Dravogradu. 8031

Uradnik lesne industrije, 29 let star, zanesljiv, z dobro šolsko izobrazbo, več slovenskega hrvatskega in nem. jezika v govoru in pisavi, s 13letno prakso v lesni industriji, izvežban posebno v žagni in gozdni manipulaciji ter v iz-koriščenju mehkega in trdega lesa ter v nakupovanju gozdov, išče pri večjem podjetju primerne službe. Ponudbe pod »lesna trgovina 7969« na upravo. 7969

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani, Dunajska cesta št. 35 sprejmejo takoj kličavničarske in strgarske mojstre, dalje več strojnih konstruktorjev in risar-jev. Reflektanti z večletno prakso v strojnih podjetjih imajo prednost. Ponudbe in spričevala »poštni predal 155« 7953

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani, Dunajska cesta št. 35 sprejmejo takoj blagajničarke, knji-govodkinje in strojepleške zmogne perfektno slov. in nemške stenografije. Reflektantje s prakso v železniški stroki imajo prednost. Ponudbe in spričevala »poštni predal 155« 7952

Svilo predeno in nepredeno v stencah kupuje po visoki cen-i tvrdka Franz Kos, Ljubljana, So-dna ulica 7. 7850

Dr. FRANC VIRANT specializist za kožne in ve-nerične bolezni ordinira od 14. do 15. ure na Miklošičevi cesti št. 18, II. nadstr. 8030

Bačvare

(sodarje) za akordne radnje tražim, Tvrnica Arko, Zagreb. 7990

Putnik

vinske i rakijske struke, prvorazredna sila uz povoljne uvjete za nastup od-mah ili po dogovoru traži se. Ponude Zagreb, Glavna pošta, pretinac 41. 7997

Kupujemo vse vrste in vsako količino

ščetarskega blaga od proizvođačev. Em. Weiss i drug, Zagreb, Kurelova ulica 6.

Kupi se: Wertheimerica, — 100 kg premoga, steklenice vsake vrste, — brinjeve

Proda se: 1 ameriški pis. stroj, — Glette aparat, — 1 automat. pištola s patroni. Ponudbe sprejema: Kupčijska posredovalnica »MERKATOR« Ljubljana, Jurčičev trg 3. Poslovne ure za stranke: 10—12, 3—5.

Proda se: 1 ameriški pis. stroj, — Glette aparat, — 1 automat. pištola s patroni. Ponudbe sprejema: Kupčijska posredovalnica »MERKATOR« Ljubljana, Jurčičev trg 3. Poslovne ure za stranke: 10—12, 3—5.

Proda se: 1 ameriški pis. stroj, — Glette aparat, — 1 automat. pištola s patroni. Ponudbe sprejema: Kupčijska posredovalnica »MERKATOR« Ljubljana, Jurčičev trg 3. Poslovne ure za stranke: 10—12, 3—5.

Proda se: 1 ameriški pis. stroj, — Glette aparat, — 1 automat. pištola s patroni. Ponudbe sprejema: Kupčijska posredovalnica »MERKATOR« Ljubljana, Jurčičev trg 3. Poslovne ure za stranke: 10—12, 3—5.

Proda se: 1 ameriški pis. stroj, — Glette aparat, — 1 automat. pištola s patroni. Ponudbe sprejema: Kupčijska posredovalnica »MERKATOR« Ljubljana, Jurčičev trg 3. Poslovne ure za stranke: 10—12, 3—5.

Proda se: 1 ameriški pis. stroj, — Glette aparat, — 1 automat. pištola s patroni. Ponudbe sprejema: Kupčijska posredovalnica »MERKATOR« Ljubljana, Jurčičev trg 3. Poslovne ure za stranke: 10—12, 3—5.

Proda se: 1 ameriški pis. stroj, — Glette aparat, — 1 automat. pištola s patroni. Ponudbe sprejema: Kupčijska posredovalnica »MERKATOR« Ljubljana, Jurčičev trg 3. Poslovne ure za stranke: 10—12, 3—5.

Proda se: 1 ameriški pis. stroj, — Glette aparat, — 1 automat. pištola s patroni. Ponudbe sprejema: Kupčijska posredovalnica »MERKATOR« Ljubljana, Jurčičev trg 3. Poslovne ure za stranke: 10—12, 3—5.

Proda se: 1 ameriški pis. stroj, — Glette aparat, — 1 automat. pištola s patroni. Ponudbe sprejema: Kupčijska posredovalnica »MERKATOR« Ljubljana, Jurčičev trg 3. Poslovne ure za stranke: 10—12, 3—5.

Proda se: 1 ameriški pis. stroj, — Glette aparat, — 1 automat. pištola s patroni. Ponudbe sprejema: Kupčijska posredovalnica »MERKATOR« Ljubljana, Jurčičev trg 3. Poslovne ure za stranke: 10—12, 3—5.

Proda se: 1 ameriški pis. stroj, — Glette aparat, — 1 automat. pištola s patroni. Ponudbe sprejema: Kupčijska posredovalnica »MERKATOR« Ljubljana, Jurčičev trg 3. Poslovne ure za stranke: 10—12, 3—5.

Proda se: 1 ameriški pis. stroj, — Glette aparat, — 1 automat. pištola s patroni. Ponudbe sprejema: Kupčijska posredovalnica »MERKATOR« Ljubljana, Jurčičev trg 3. Poslovne ure za stranke: 10—12, 3—5.

Proda se: 1 ameriški pis. stroj, — Glette aparat, — 1 automat. pištola s patroni. Ponudbe sprejema: Kupčijska posredovalnica »MERKATOR« Ljubljana, Jurčičev trg 3. Poslovne ure za stranke: 10—12, 3—5.

Proda se: 1 ameriški pis. stroj, — Glette aparat, — 1 automat. pištola s patroni. Ponudbe sprejema: Kupčijska posredovalnica »MERKATOR« Ljubljana, Jurčičev trg 3. Poslovne ure za stranke: 10—12, 3—5.

Proda se: 1 ameriški pis. stroj, — Glette aparat, — 1 automat. pištola s patroni. Ponudbe sprejema: Kupčijska posredovalnica »MERKATOR« Ljubljana, Jurčičev trg 3. Poslovne ure za stranke: 10—12, 3—5.

Proda se: 1 ameriški pis. stroj, — Glette aparat, — 1 automat. pištola s patroni. Ponudbe sprejema: Kupčijska posredovalnica »MERKATOR« Ljubljana, Jurčičev trg 3. Poslovne ure za stranke: 10—12, 3—5.

Proda se: 1 ameriški pis. stroj, — Glette aparat, — 1 automat. pištola s patroni. Ponudbe sprejema: Kupčijska posredovalnica »MERKATOR« Ljubljana, Jurčičev trg 3. Poslovne ure za stranke: 10—12, 3—5.

Janko Končar,
trgovec
Pavla Končar roj. Lajovic
poročena 17. avgusta 1919.
Fliberk Litiya

Brez posebnega obvestila.

Zahvala

Vsem, ki so našega ljubega očeta spremili k zadnjem počitku, posebno onim, ki so nam v težkih urah stali ob strani, ravnotako gg. pevcem izre-kamo najtoplejšo zahvalo.

V Ribnici, 16. avgusta 1919.

Družina Sedej.

Stanje vlog je znašalo koncem meseca junija 1918 K 280.000.000.—.

Glavnica K 80.000.000.—.

Podružnica
v Ljubljani**Češka industrijalna banka**Stritarjeva
ulica št. 9.

Nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Rezan in okrogel les

sk. družba z o. z. v Mariboru.

tramove, drva, oglje
kupi vsako množino
„DRAVA“ lesna tr-
govska in industrij-
7534**Korespondentinja**za slovenščino in nemščino, po možnosti tudi za hrvaščino, samo-
stojna starejša moč, stenografija in strojepiska se sprejme za
Ljubljano. Ponudbe pod „Stalno 7904“ na upravištvo „Slo-
venskega Naroda“ 7904**„Alojzij in Valentin Accetto“**

mestna stavbenika in sodno zapr. cenilca, Ljubljana, Trnovski pristan 14.

prevzemata in izvršujeta vsa stavbna dela, kakor tudi vsakovrstna projektiranja
in napravo načrtov in visoke stavbe, cerkve, javne šole, nadalje cenitve, tehnična
mnenja i. t. d. — Ob enem imata tudi oblastno dovoljeno zasebno posredo-
valnico za nakup in prodajo posestev, kakor hiš, zemljišč, gozdov i. t. d. 930**Nudimo**blago vsake vrste za vse stroke in trgovska podjetja, za tvor-
nice, poljedelstvo, žgalske, rafinerije, rudarstvo in fužinar-
stvo, za vse obrti brez izjeme; dobavno z izvoznimi dovol-
lom. — Kupujemo tudi blago za uvoz s predpisanimi doku-
menti. Jako zaželjene so kompenzacijske kupčije. Korespon-
denca internacionalna, prvovrstna organizacija. Najhitrejša
izvedba vseh nakupnih in prodajnih ponudb. Iščete se stalni
zastopniki. Dopise prosimo na:

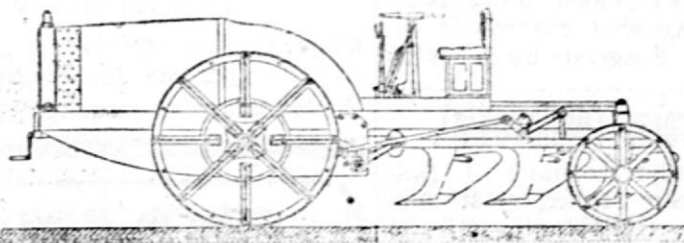
„Danubia“ Waren-Austausch-Gesellschaft m. b. H.

Dunaj (Wien) I., Helfertorferstrasse 15.

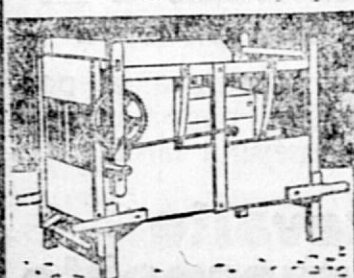
Največja slovenska hranilnica!
Mestna hranilnica ljubljanska
LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3je imela koncem leta 1918 vlog K 800000.000.—
rezervnega zaklada „ 2500.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik.

Hranilnica je pupilarno varna.

Za varčenje ima vpeljene lične domače hranilnike.
Dovoljuje posojila na zemljišča in poslojla proti nizkemu
obrestovanju in obilgatornemu odplačevanju dolga.
V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno**Kreditno društvo.****Pfannhauser & Co**
mehanična kultura zemljeDružba z o. z. Dunaj (Wien) IX. Schwarzschanerstrasse Nr. 15.
Brzojavi: Pflugmaschine. Dobavlja:**parne in motorne pluge**

za vse kraje porabe točno ali na kratek dobavilni rok.

„CYKLON“mlin za čiščenje žita
s propelerjem prekosi vse znane konstruk-
cije, velikanski prihranek teže in moči.**Pozor! Trgovci! Pozor!**

Oglejte si bogato zalogo

8008

vsakovrstnega manufakturnega blaga,katero je ravnokar dospelo iz inozemstva. Oddaja se od 10 metrov
naprej. Cene nizke. Postrežba točna in solidna. Za mnogobrojni
obisk se priporočata Sirec & Drofenik, Celje, Krekov trg 3.**„Balkan“**Prodaja na vagone: vse vrste moka, koruze, ovsa, ječme-
na za pivo, pšenične otrobe i. t. d.
Kupi vsako množino: strojno olje vseh vrst, juto, vreče, les za ku-
pno, rivo, apno in vse druge industrijske izdelke.

Ponudbe se prosijo na: 8004

„BALKAN“, Zagreb, Vlaška ulica šte. 54.

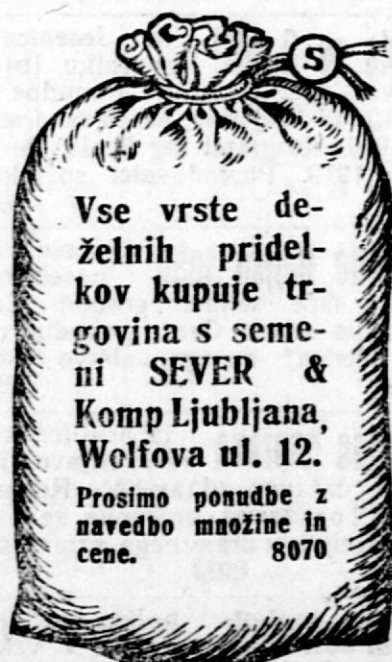
BRZOJAV: Skladišče Balkan, Zagreb.

Na prodaj 2 avtomobilaza nizko ceno. 1.) 18/22 PS Graf in Stift, 2
karoseriji (odprti in zaprti). 2.) 19/22 PS Lau-
rin in Klement, S tip (najnovejši tip) s šestimi
Piulli opremo. Avtomobila sta dobro ohranjena,
za časa vojne ne rabljena. Na željo se mon-
tira lahko električna luč (Boscheva luč). Za
dobro kakovost se jamči. Cenjene ponudbe pod
šifro „AUTO II“ se prosijo na Anončno ekspo-
zicijo Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3.**„ Najnovejša izbira „**

umetniških in drugih

razglednicpismenega papirja
in vseh pisarniških
in šolskih potrebščin**NARODNA KNJIGARNA**

Ljubljana Prešernova ulica šte. 7.

Vse vrste de-
želnih pridel-
kov kupuje tr-
govina s seme-
ni SEVER &
Komp Ljubljana,
Wolfova ul. 12.
Prosimo ponudbe z
navedbo množine in
cene. 8070**Jadransko hotelsko in kupališno dion. društvo**

Sušak-Reka, Zvonimirova ulica šte. 102.

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension
„SPERANZA“
„IMPERIAL“ Opatija.Hotel-Pension in morsk-
ko kopališče „JADRAN“ Sušak-Reka
Telefon interarb. 2-14.Hotel-Pension in morsk-
ko kopališče „JADRAN“
Bakar.Sanatorij in veliko mor-
sko kopališče
„TERAPIJA“ Crikvenica.Vsi hoteli in sanatoriji so najmoderneje z vsem
konfortom urejeni. — Oskrba izvrstna. — Otvo-
reni skozi celo leto. — Vse naročbe prejema in
daje pojasnila za Crikvenico: uprava hotela
„Miramare“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela
„San-Marino“ v Novom: za Sušak; Središnji ured dru-
štva, Sušak-Reka. — Naslov za brzojave: Jadransko
centrala Sušak-Reka, Interurban telefon šte. 9-9-9.Palace-Hotel
„MIRAMARE“
Crikvenica Telefon interarb. 11.Hotel-Pension
„SAN-MARINO“
Novi Vinodolski Tel. interurb. 5.Hotel-Pension in veliko
morsko kopališče
„LISANJ“ Novi Vinodolski**Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.**

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 1.100.000.

3 %

brez odbitka rentnega davka

Ustanovljena l. 1818.